

PANORAMA

94

LJETO 2007.

UVODNIK

Štovani štioče, ljeto je, pa bismo - prema svim pravilima struke - trebali biti usred "sezone kiselih krastavaca", dakle, rubrike bi trebale zjapiti praznima, uredništvo bi trebalo biti na moru, a časopisi bi se trebali puniti n -tim iteracijama storije o Nessie. (Ideja za iduće ljeto: kriptozoološki "Parsek"! Moram to zapamtiti...)

Srećom, fanzini su u pravilu ekscentrični entiteti, pa nam tijekom ljeta ne nedostaje materijala, naprotiv. Štoviše, Hrvatska je dobila i prvu ljetnu SF konvenciju, Liburnicon, o kojoj smo dobili ni manje ni više, nego službeno izvješće. Iskrenost i informativnost teksta o ovoj opatijskoj konvenciji može nas, dragi štioče, samo potaknuti neka kimamo glavama, prisjećajući se kako je to - raditi konvenciju. Ili štoviše, što nas ponovno očekuje dogodne na SFeraKonu, kao i na drugim konovima. Neka, može nam svima biti drago što se broj konvencija popeo na punih šest! Za zemlju poput Hrvatske, to je impresivan broj.

U ovom broju "Parsek" donosi pregršt priča za koje mogu slobodno reći kako su visoke kvalitete i da ćeš ih, dragi štioče, čitati s užitkom. Ponajprije, tu je priča *Mucica* (to bi na engleskom bio *Fluffy*, ne?) Aleksandra Žiljaka. Zatim slijedi *Luna* autorice Jadranke Bukovice, čiji početak nalikuje epskom *fantasyju*, eda bi nam donijela neočekivani *twist*! No, ne ću dalje kvariti užitak čitanja, budući se radi o itekako zanimljivoj priči. Slijedi vrsna minijatura Kristijana Novaka, autora koji je već dobro

poznat čitateljima "Parseka". Na posljertku, Zvonko Bednjanec nam donosi dopadljiv *Bunar ruža*.

U magazinskom dijelu, osim već spomenutog izvješća s Liburnicon, nalazi se KVČR, rubrika u kojoj se "Parsekov" recenzent (i dobavljač materijala, i korektor, i pisac - no, ovo zadnje je barem očito!) bespoštedno obračunava s uradcima filmske industrije. Uzgred, KVČR ima svoje ljubitelje, tako reći neovisne o ostatku "Parseka".

Istaknimo i stožerni prilog u ovom broju, a to je razgovor s Guyem Gavrielom Kayem, kanadskim autorom *fantasyja* koji je vrlo dobro poznat i prihvaćen u Hrvatskoj.

U ostalome, mogu samo reći kako mi je žao što ne idem na Festival fantastične književnosti u Pazinu, a koji je ove godine posvećen starim bogovima. Izbor priča koje su ušle u festivalsku zbirku jako obećava, pa se barem veselim dokopati zbirke te je pročitati. Tko, dakle, može reći da ljeti nedostaje *esefičnih* zbivanja?

No, ono što nam nedostaje, i to kronično, jest periodika koja će nas izvješćivati što se zbiva u inozemstvu, što se piše u žanru znanstvene fantastike. Jedna "Futura" godišnje je definitivno premalo, a i onda u njoj čitam što se vani objavljuje pod znanstvenu fantastiku, štoviše, dobiva prestižne žanrovske nagrade, pa mi se diže ono malo kose na glavi. Naime, ako je to - to, onda je hrvatski SF iznimno živahan i kvalitetan. Za ilustraciju, najjednostavnije mi je

ponoviti ono što sam napisao na forumu web portala **www.nosf.net**:

"(...) Jako me svrbi posljednja "Futura", naime broj 128. **Disclaimer:** ovo ne ide urednici "Future", nego samo na *pool* priča od kojih se časopis poput "Future" uopće može puniti. Od prve tri priče, dvije su bile kandidatima za Nebulu, dok ju je treća zapravo i dobila:

- Eugene Mirabelli: *Žena u Schroedingerovim valnim jednadžbama* - ljubić o trokutu doktorand fizike - konobarica s ambicijama - neuspješna umjetnica. Spekulativni element jest: je li Schroedinger imao dobar seks u razdoblju kad je bio najproduktivniji? Bravo!

- Theodora Goss: *Pip i vile* - kćer preminule autorice fantasyja nastavlja majčin opus. Bravo! Bravo!

- Carol Emshwiller: *Ja živim s tobom* - jedna nevidljiva žena useljava se drugoj nevidljivoj ženi, pa joj radi psine. Napominjem da nije jasno tko je fizički, a tko socijalno "nevidljiv". *Bravissimo!* Ova zadnja je dobila Nebulu.

Halo? Kakav SF? Kakva začudnost? Kakve su to gluposti? Prva priča spada u "Ljubavni vikend roman", druga predstavlja depresivnu ispovijed, a treća nalikuje nečemu što bi mogle napisati hrvatske autorice kad su jaaaako loše raspoložene - recimo, da _____ (upiši: Rukober, ili Santo, ili Benini, ili Jambrišak, ili tko god) istodobno dobiju PMS, gripu, i napadaj pisanja, a da su pri tome konzumirale pola litre lošeg vina i tri smotke ljutih trava!

Eh da, kao fusnota:

- Benjamin Rosenbaum: *Smrtonosna klopka Dr. Nefarija* - psihijatar koji bedina superheroje je i sam prosvirao. Zabavno, ali čisti *crossover*.

Ako su te priče reper po kojemu uspoređujemo SF i *mainstream*, onda nemamo što uspoređivati. Jer ako su ta tri pričuljka dio reprezentativnog uzorka, onda ne da nema više znanstvene fantastike, nego nema ni spekulativne fikcije, što god ovo potonje bilo! A na reprezentativni uzorak upućujem u članku autorice Judith Berman *Science Fiction without the Future* iz zbornika *Speculations on Speculation*, 2005., ur. James Gunn i Matthew Candelaria. Istina, Bermanica uzima uzorkom priče objavljene u "Asimov'su" 1999. i 2000. godine, ali čini mi se da su Američanima stvari u međuvremenu samo još više otišle niz vodu."

Joj, što volim citirati samog sebe! A sada je bilo dosta, idemo na čitanje!

U Zagrebu, 7. kolovoza 2007.

"Parsek" na webu:

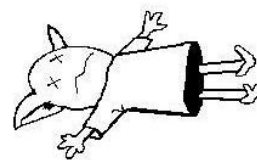
<http://parsek.sfera.hr/>

i još:

<http://parsek.blog.hr/>

Kontakt:

dagi@nosf.hr

B.Švel

PARSEK je paradoksalno-sekularno glasilo SFere, Društva za znanstvenu fantastiku, IV. Podbrežje 5, 10000 Zagreb. Izlazi kvartalno i još ponekad. Naslovnica: Maja Duvnjak. Svi prilozi vlasništvo i copyright autora. Uredio i prelomio: Boris Švel Dagi. Korigirali: Aleksandar Žiljak i Igor Tabak.

Od Žiljaka smo uvijek očekivali i dobivali dobar SF. Ovaj samoproglašeni autor pulpa zna, međutim, jako dobro ispričati priču i o običnim ljudima kojima se postavljaju sasvim neobični izazovi. Takva je i Mucica, inače objavljena na srpskoj web stranici: <http://www.art-anima.com>

Aleksandar Žiljak

MUCICA

“Pa i nije loše za prvi dan”, promrmlja zadovoljno Ivana, bacivši pogled na sat. Istina, do zatvaranja salona ima još dosta, ali tko navečer dovodi kućnog ljubimca na šišanje? Dva sata vrtnje palčeva, možda bi mogla zvrnuti u kafić preko puta da joj Martin donese kavu. Momak ne izgleda loše, pomisli Ivana, zapravo pravi komad. Nije joj promaklo kako je i ona njemu zapela za oko. Pustit će da se stvari razvijaju koji dan, recimo do vikenda, a onda bi možda mogli skoknuti iznad grada, pa tko zna što će se sve dogoditi...

Zvonjava prekida Ivanu u sanjarenju, to ulazna membrana najavljuje mušteriju. Ivana zakoluta očima. K vragu, a baš se ponadala!

“Šefica nije ovdje?” Žena pred Ivanom je od glave do pete u novcu. Ivana je odmjerava, nada se ne pretjerano uočljivo, i zbraja. Cipele plus crne hlače plus crveni kaputić plus šal plus torbica... pa, barem par tisuća, na rasprodaji. Samo, *ta* žena ne kupuje na rasprodaji. A tu su i narukvica i prstenje i naušnice, vjerojatno i neka ogrlica, skrivena pod šalom. I frizura i šminka, diskretna, ali vrhunska, kakva se ne dobiva za male novce. I sve to uz tip-top ispeglanu karoseriju, kako bi

zločesto rekao Ivanin brat, mehaničar: nema boljeg od fino sredehog oldtajmera.

“Bojim se da je danas spriječena...”

“Jooj, a ja baš moram s Mucicom sutra na put, a ne može mi ići ovakav... Vi ste ovdje nova?”

“Da, ja sam Ivana. Prvi dan na poslu. Gazdarice nema, žao mi je.”

“Hmmm, što sad? A Mucica mi je baš...”, žena očito nema povjerenja u neku tamo početnicu i u Ivani se meškolji povrijeđeni profesionalni ponos. Jesam li ja završila s najboljim ocjenama ili nisam, misli si, šta me sad tu baba zafrkava, kao da ne znam i sama ošišati nekakvu pudlicu?

“Nema problema, gospodo, ja ću vam ga srediti!”

“Stvarno?” Ivana kima glavom. “Imate pravo, mislim da ćete moći s Mucicom na kraj! Nije vam on težak, znate...”

Gdje je taj Mucica, pita se Ivana. Žena je ušla bez ikakvog paščeta ili mačke ili što već tko ne drži kod kuće. Ali, ulazna je membrana ostala otvorena... “Dođi, Mucice! Taako, samo uđi... Je l' da ćete ga moći fino urediti? Samo skratite, ja idem još malo okolo, pa ću doći za sat, sat i pol, može?”

Mucica pomalo nećkavo ulazi u salon i Ivana smjesta proklinje svoj profesionalni ponos i najbolje ocjene i dugi jezik. Mucica zastaje, malo njuši, a onda prilazi svojoj gazdarici i lizne joj dlan. Ivana gleda u nevjerici, a onda se trgne. “Ovaj... Gospođo... Mucica... A koja vam je on vrsta?”

* * *

Korapski je pozemni tipavac životinja duga tri metra, mjereno od tupe njuške do vrha kratkog repa, i visoka metar i pol u plećima. Prednje su mu noge naoružane jakim kandžama, petnaestak centimetara dugim, i upravo njima maše, držeći Ivanu na sigurnoj udaljenosti. Dlaka mu se vuče skoro do tla, dolaze topliji dani i Ivana ne sumnja da bi mu šišanje koristilo. Ali, kad je Mucičina vlasnica otišla, a Ivana se s uzdahom primila škara... Dobro da ju je upozorio prijetećim gundanjem: Ivana nikad iz Mucičinih sitnih, tupih očiju ne bi posumnjala da takvo stvorenje može imati ubojite namjere. Valjda ne prepoznaje njen miris. Ali, što je ženi bilo na pameti, zašto je nije upozorila?

Ovo sam si sama kriva!, Ivana proklinje dok Mucica sjedi na stražnjim nogama, zarastao u metar i pol dugu dlaku, i svako malo zareži dok kandže fijuču kroz zrak.

“U redu, smiri se, diši duboko, mora postojati način da se s ovim kosmatim čudom izađe na kraj.” *A da zovem šeficu?*, pita se Ivana dok posize za mobitelom u džepu svoje kute. Nije baš dobro za prvi dan, mogla bi

žena pomisliti da se ne zna snaći. Slaba korist što je pod povećalom ošišala četiri džepne pudlice (svaka duga dvadeset centimetara), pincetom potrijebila krpelji malteškom patuljastom slonu (nije li to bio posao za veterinaru?), očistila uške aldebaranskom zecoliku (polu metra duge!) i ulaštila oklop vistarijskoj oklopnjači (najzahvalnija mušterija, samo se uvuče i nemaš brige). Slaba korist, ako šefica pomisli da ne zna izaći na kraj s običnim korapskim pozemnim tipavcem.

Ivana odustaje od šefice. A možda ima nešto u ladici, kakve upute ili bilješke? Samo, stol je na drugoj strani salona, a između je Mucica.

I tako Ivana polako kreće put stola, leđima uza zid, ne skidajući pogleda s tih kandži. Male crne okice je prate s nepovjerenjem, ali ako Mucica do sad nije nasrnuo, nada se Ivana, neće valjda ni dalje.

Stol ima nekoliko ladica, u jednoj je vidjela par notesa i bilježnica, zna da je jedna za predbilježbe. Ivana otvara ladicu, vadi sve iz nje. Ne skidajući očiju s Mucice, prelistava bilješke. Da, evo, Mucica zakazan danas za osamnaest i petnaest, čak je malo i uranio. Ali, uputa nema, pa nema. Ivana prevrće dublje u ladici, nalazi samo zabačene olovke i jedan stari upaljač. A onda nailazi na malu trubicu... Hmmm...

Loša ideja! Čim je zatrubila, jednom, drugi put, Mucica se propeo i zaurloao i natrag sjeo, sve držeći kandže ispred sebe. Samo, sad mu je pogled prestao biti tupav i postao definitivno bijesan. “U redu, u redu, imaš

pravo, i meni je probilo uši!", pomirljivo će Ivana vraćajući trubicu u ladicu.

Da proba na mreži? Ivana baca pogled na sat. K vragu, izgubila je već deset minuta, a dok nađe kako se šišaju korapski pozemni tipavci... Zna što je čeka, za maturalni je imala higijenu i četkanje aldebaranske snježne mačke. 357 000 sajtova o aldebaranskoj snježnoj mački, uglavnom o seksu među aldebaranskim snježnim mačkama i seksu s aldebaranskim snježnim mačkama. I svega tri stranice suvislih uputa o četkanju aldebaranskih snježnih mačaka. Tako je sa svim egzotičnim ljubimcima, a ako za tipavca u školi nije čak ni čula...

"E, jebem ti ja te kokoši, napunile se parama, pa ne mogu imati što i sav ostali svijet! Pudlica, doga, perzijanka, sijamka? Ne, milostiva si mora imati pozemnog tipavca! Što uostalom vidi u tebi, samo tu sjediš i režiš!" Mucica ne odgovara, ali ni ne spušta kandže. K vragu, ne može mu ni prići... A da proba s nježnim riječima?

"Dooobar si ti, Mucica, dooobar... Evo, sad će tebe teta Ivana malo podšišati, vruće je tebi... Samo da te ja malo sredim, odmah će ti biti lijepo svježije..." Ivana mu se hoće približiti, u jednoj joj ruci četka, u drugoj škare. Nije napravila ni koraka, a već su prema njoj zazujale kandže. Ivana odskače, ali shvaća da je Mucica već davno mogao od nje napraviti rezance. Ovako je samo upozorava i drži podalje. Samo, ova pat-pozicija može trajati u nedogled: neće valjati kad se žena vrati i zatekne svog Mucicu jednako obraslog kao što je bio kad ga je ostavila.

"Možda Martin nešto zna", ponada se Ivana dok uzima mobitel. Ako je nosio kavu njoj, nosio je i svima prije nje, i možda zna...

"Da?", nestrpljiv Martinov glas s druge strane. Ivana čuje žamor gostiju i muziku, kafić je prepun.

"Ja sam, Ivana."

"Čuj, malo mi je gužva, zvat..."

"POOOMAGAAJ!"

"Da pogodim, Mucica? Vidio sam kad ti ga je žena dovela."

"Vrag da ga nosi, samo se tu propeo i reži i maše tim svojim kandžama i ne da mi ni blizu i..."

"E, slušaj, samo bez panike! Imaš u jednoj od ladica kutijicu. Svijetlo plava, s cvjetićima i leptirićima i ključićem. Uzmi i navij... To ti je za male bebe."

"Kutijica? Nisam našla kutijicu", Ivana otvara sve ladice i prevrće po njima. "Bila sam našla trubicu..."

"Neee! Kakva trubicu, to mrzi! Nađi kutijicu, mora biti tamo negdje..."

"Ali, nema... Ah! Evo je!" Kutijica je kič kakvog Ivana ne bi ni pogledala, zametnuta duboko u trećoj ladici. Očito, Mucica ne dolazi prečesto. "I to će ga umiriti?"

"Ne. Gledaj, nije to za njega..." *Nije to za njega?* "Nemam sad vremena da ti objasnim, samo navij, vidjet ćeš i sama. Nazovem te kasnije, u redu?" I Martin prekida vezu, a Ivana ostaje sama s Mucicom, sad joj je još manje jasno nego prije. Nije to za njega? Nego za koga onda?

Dobro, da vidimo, uzdahne Ivana i navija glazbenu kutijicu. Iz nje se razliježe tiha, zvonka melodija, neka prastara uspavanka. Mucica je i dalje propet, ispruženih kandži, ali Ivana primjećuje da mu se dlaka na trbuhu pomiče, kao da je nešto pod njom.

“Što je sad to?” Iz dlake proviri mala šiljata njuškica i onjuši zrak, a onda sićušna životinjica, ne dulja od Ivaninog kažiprsta, nestaje natrag pod dlakom. Još komešanja, treba možda minuta dok se iz Mucičine dlake ne istrese odrasla zebrasta rovka. Ivana je prepoznaje, česta životinjica po vrtovima, nazvana po popruganim leđima. Za njom izlazi još jedna, nešto manja. I nije sama! Zubima joj se za rep drži jedna sićušna rovčica. Nju za rep grize druga, ovu treća, Ivana broji šest malih. Tata zebrasta rovka, mama zebrasta rovka i karavana od šestero dječice. “Neću valjda i njih šišati?!” A onda karavana staje, mama se osvrće, gleda, potom tiho zapišti. Trenutak kasnije, i sedma mala rovčica izlazi iz dlake i zubićima se hvata za šestu. Sad kad su svi na broju, povorka se spušta na tlo pored Mucice i miče malo u stranu.

Mucica ih gleda, Ivani se na trenutak čini kao da ih broji, a onda, kad se uvjerio da su svi sišli s njega, spušta kandže. “Dakle, svašta!”, promrmlja Ivana dok sa škarama u ruci oprezno prilazi Mucici, spremna na svakakve podmuklosti. Ali, ogromna životinja, što ju je do pred koji trenutak prijetila rastrgati, sad pokorno čeka da je Ivana počne šišati.

* * *

“Shvaćáš, uspavanka im je znak da moraju van iz dlake dok traje šišanje. Žena ima istu takvu kutijicu, navije kad ga kupa. To su naučile prepoznavati.”

“Znaš, kao da ih je brojao!” Ivana otpija gutljaj kave. Radno vrijeme je završilo i svratila je Martinu u kafić. Morala mu je nekako zahvaliti za savjet i subota je već dogovorena.

Kad je Ivana završila šišanje, Mucica je izgledao zadovoljan. I rovke su izgledale zadovoljne, hitro su mu se popele uz nogu i zavukle se u dlaku. Zadovoljna je bila i Mucičina vlasnica. “Joj, baš ste ga lijepo uredili! A niste imali problema s njime, je l' da niste? Dobar vam je on, moja Mucica mala!” Napojnica je ispala sasvim fina, nikako nije loše za prvi dan.

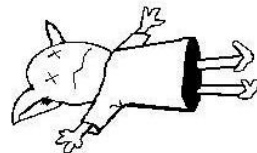
“Čuj, htio je vidjeti jesu li mu svi tu.”

“Ali, mislim, nije li on preglup da broji? I gdje ih je pokupio, uostalom?”

“Vjerojatno u svom dvorištu.”

“Nego”, Ivana se zamisli. “Jest da je bio zarastao, ali dlaka mu je bila potpuno čista. Nikakvih krpelji, buha, grinja, ničeg.”

“Ha”, namigne Martin, “što misliš, zašto ih tako ljubomorno čuva? Zebraste rovčice su poznati tamanitelji gamadi.”

Čitatelji žanra imali su prigodu susreti Jadranku Bukovicu u Istrakonovim zbirkama, a ovo je prvo pojavljivanje njezine priče u "Parseku". Dobitnica brojnih nagrada, Jadranka nam je poslala vrlo zanimljivu priču.

Jadranka Bukovica

LUNA

Puzala je na koljenima milimetar po milimetar, dok joj se zlatnožuti pijesak nemilosrdno uvlačio u rane na nogama, koje su iz časa u čas bile sve veće. Više nije osjećala koljena ni dlanove. Sve je postalo samo bol. Čista, nepatvorena bol.

Pijesak.

Nikada u svom životu nije vidjela toliko pijeska. Činilo joj se da pustinja nema kraja. Sunce joj je pržilo mozak, vreli joj je pijesak gorio pod kožom.

Kad bi samo stigla do vode...

"Još malo. Još... Malo...", šaputala je. Očima je pratila tanku, zelenu liniju iza koje se morala kriti voda.

Na trenutke je gubila svijest. Očaj bi je savladao. Plakala je bez suza, jer su i suze već odavno presahnule u njenim suznim kanalima. I u njima se sada nalazio samo pijesak.

I žuljao je... Žuljao.

"Još... Ma... Ne... Ne... To nije istina... Ne... To... To... Je... Privedenje... Privedenje... Nema vode... Nema... Vode... Vode..."

Ali je svejedno nastavljala dalje u neskrivenoj žudnji i nadi da ono tamo, pred njom, ipak nešto jest.

* * *

Mjesec je sjao nad tihom dolinom, tek povremeno zastrt gustim oblacima koji su, kao i obično, nosili kišu. Luna je sjedila na krovnoj terasi, uzdišući nad mirisom tek probuđenih ruža, kad je nad njom tijelo slično meteoru proderalo atmosferu i bljesnulo poput malog sunca dok je svemirska prašina izgarala u sudaru s atomima kisika.

Moglo je biti nešto iza ponoći. Njene su male sestre, Maanet i Lenice, već odavno spavale, a veliki brat, Neet, čuvao je stražu na istočnim vratima utvrde.

Luna je bila zahvalna Vojvodi i njegovima što su ih primili u utvrdu i pružili im dostojan smještaj kad su, prije gotovo četiri godine, dolutali iz prašume i pojavili se na gradskim vratima.

Gradina se tada Luni činila kao siguran zaklon. I danas je mislila jednako.

Neet je ubrzo po dolasku preuzeo dužnost čuvara i tako im osigurao sasvim pristojne prihode koji su, uz pažljivo raspolaganje, pokrivali troškove hrane i odjeće.

Nisu oni ni prije živjeli daleko. Luna nikada nije išla u utvrdu. Otac je, kad bi nosio proizvode s njihovog malog imanja, uvijek vodio Neeta. Ponekad je odlazila i majka, kad bi godina posebno dobro rodila. Tada bi se vraćala s balama tkanine. Luna se radovala takvim trenucima.

Gradu je uvijek trebalo svježeg povrća.

Znala je da nikada neće zaboraviti to jutro kad se Neet, teško povrijeđen, vratio iz šume.

"Nema ih više, Luna. Nema ih više", uzdisao je dok je sipao ljekoviti prašak, koji su nabavljali od starog travara na kraju prašume, na duboke rane na bedrima i rukama, rane koje su toliko krvarile da se Luna pitala kako je uopće stigao kući. Kroz razderanu kožu, na nekoliko je mjesta nije ni bilo, vidjeli su se spletovi mišića i tetiva. Podrhtavali su, prateći ritam žile kucavice koja je, na sreću, ostala cijela. Bedrena je kost virila iznad njegovog koljena - na tu nogu je i danas šepao.

"Što se dogodilo?", pitala je tiho, još nesvjesna stanja u kojem su se nalazili. Istovremeno se bojala trenutka kad će se probuditi sestre. Što će njima reći?

"Ne znam. Doista ne znam. Sjećam se samo strašnog bola u nozi koji me trgnuo iz

polusna u koji sam upao njišući se na leđima konja. Osjetio sam zamah kandže koja me povukla s konja. Ne znam odakle mi snaga da otpušem u grmlje pored staze. Konj je pao. Još i sada čujem njegov smrtni hroptaj i škljocanje zvjerinjih čeljusti dok trgaju meso. U mraku ništa nisam vidio. Samo sjene. Otac i majka jahali su ispred mene. Poslije ih nisam vidio. Nigdje. Mislim da sam majčin jecaj čuo na trenutak, a tada je sve prestalo."

Luna je snažno zagrizla zapešće. Bojala se disati, bojala se da će vrisnuti do neba i privući zvjerinje. Suze su se slijevale niz njene blijede obraze.

"Kako... Kako?"

"Sačekao sam prve znake zore. Stisnuo sam se u gustišu, bojao sam se i disati. No, izgleda da im je bilo dosta. Noga me boljela... našao sam tamo neke trave, buniku... i eto me."

"A tijela?"

"Nema ih. Ni njih ni konja. Sve što je ostalo tragovi su borbe na stazi, razasuto povrće iz pletenih košara i teški samari s mule. I krv. More krvi."

Zagrlili su se u nijemoj boli. Ona je pokušavala razumjeti, on je pokušavao zaboraviti.

Nekoliko sati kasnije spremili su djevojčice, male petogodišnje blizanke koje nisu mogle pojmiti da su ostali sami, da se tata i mama nikada neće vratiti s puta, i krenuli.

* * *

"Vidjela sam znak. Noćas",
prišapnula je Neetu dok mu je u tanjur
gurala veliki komad mesa.

"Kakav znak?", pitao je punim
ustima. Masnoća se slijevala niz njegovu
gustu, crnu bradu koju je puštao ne bi li
izgledao stariji od dvadeset, koliko je imao.

"Znak. Vatra. Nebo nam opet šalje
jad. I bol. Kao one noći."

"Luna, ne pričaj gluposti."

"Nisu gluposti... Tamo... Prema
zapadu..."

"Upozorio sam te. Ljudi već svašta
pričaju. Ne treba ti to. Ni djevojčicama."

Luna je spustila pogled. Ništa više
nije rekla. Znala je da joj ne bi vjerovao.
Kao ni onda kad je, razmišljajući o noći kad
su roditelji nestali, došla do spoznaje da ju
je cijeli taj dan pratio osjećaj bliske
opasnosti, nesreće. Sjetila se i da je te noći,
isto oko ponoći, ugledala blještavi trag koji
je nestao prema zapadu. A roditelji su
krenuli na istok. Poznatim putem.

Nitko joj nije vjerovao. Mislili su da
je luda. A ona je znala da je u pravu.
Povremeni nestanci ljudi do kojih je dolazilo
tih noći, nisu mogli biti slučajnost. Istina,
kamenje je i prije padalo, ali nikada ovako
veliko.

Prijeteće.

Smrtonosno.

* * *

Luna je cijeli dan bila kao na iglama.
Očekivala je prve znake tragedije, ali ništa
se nije događalo. Život je u utvrdi tekao
ustaljenim redom. Ili neredom. Stanovnici
su se od ranog jutra okupljali na velikom,
kamenom popločanom trgu odakle je buka
dopirala do njihovog malog stana u
potkrovlju jedne od središnjih kuća. Seljaci
su se, kao i obično, potrudili donijeti svoje
proizvode, a trgovci iz drugih tvrđava i
velikih gradova na sjeveru nudili su sve: od
pletelih, zimskih ogrtača, načinjenih od
najfinije vune kakve u njihovom kraju nije
bilo, pa do bala svile iz dalekih, istočnih
krajeva. Lončari su uporno udarali u lonce
svih mogućih veličina. Nikoga nisu
zanimali. Svi su već naučili na tu vrstu buke.

Oko podneva sve se smirilo. Trgovci
su otputovali dalje, a utvrda je utonula u još
jedno dosadno, ljetno poslijepodne.

Luna je poslala djevojčice u vrt, gdje
su se igrale s ostalom djecom. Znala je da će
opet smisliti neku dječju psinu - sad su bile
u tim godinama. Uskoro se našla u velikoj,
podzemnoj prostoriji u kojoj su se nalazili
izvori pitke vode, ali i potok na kojem je
bilo pripremljeno sve za pranje rublja. Samu
je sebe prekorijevala što je dozvolila da ga
se toliko nakupi. Trebala je prati još prije tri
dana, ali to je bio posao koji je najviše
mrzila. Iako, odgovarala joj je debela
hladovina podzemlja.

Neet je spavao poslije noćne smjene i
imala je na pretek vremena do objeda.

Moglo je biti kasno poslijepodne kad joj se učinilo da je nešto čula. Prestala je s pranjem, podigla glavu, ali jedino što je čula bila je tišina. Pogledala je svoje ruke koje su bile bijele i smežurane i bolne i prionula ribanju.

Iznenadna, zaglušujuća buka, kao kad netko razbija sve oko sebe, uplaši ju i ona poleti stepenicama prema izlazu.

Razrušeni kameni blokovi ležali su posvuda oko nje. Tijela staraca koji su sjedili pored vanjskog zida, kao i svakog poslijepodneva, sada su ležala pod gomilom stijena koje se još pušilo, razbacanih, neprepoznatljivih dijelova tijela. Prizor dovoljan da joj se okrene želudac. U zadnji je trenutak spriječila povraćanje kad je, tik do svoje noge ugledala lubanju bez traga kože ili kose. Iz prazne je očne duplje još uvijek istjecala sluzava tekućina.

Vrisnula je i potrčala prema kući, ne osvrćući se na praznu ulicu kojom su tekli tanki potočići krvi, natapajući zemlju, kao ni na tišinu koja je vladala posvuda. Nigdje dječjeg smijeha, cike, nigdje ni svađe ni vike, nigdje jauka. "Ima li ovdje živih?" pitala se dok je ulazila u dvorište kroz drvena vrata koja su se još dimila, uništena tko zna kakvim strašnim oružjem. Ona nije poznavala takvu silu.

U dvorištu nije bilo ničeg. Samo porušene klupe i...

"Maanet! Zašto se kriješ? Maanet, vidim ti haljinu!"

Tu bi odjeću svugdje prepoznala. Haljinice, jednake za obje, šila je tog proljeća.

Maanet se nije odazivala.

Luna požuri prema niskom, kamenom zidu koji je razdvajao dva dvorišta. Nad njim je zastala, nijema od straha, bola, istine koje je tek postajala svjesna.

"Neeee! Bože, neee!", vrisnula je.

Maanet i Lenice sjedile su zagrljene. Ručice su im još uvijek bile isprepletene, stisnute u grču, a pored njih, natapajući krvlju livadu i odjeću, nalazile su se njihove glave, isprepletениh kosa koje nisu dozvolile ni smrti da ih razdvoji.

Jedan potez sablje.

Jedan, jedini.

"Neet!", vrisnula je i potrčala u kuću. Uletjela je u njegovu sobu.

On je ležao na krevetu.

Spavao je.

Bar je tako mislila dok se nije, vičući, približila.

"Neet, kako si to mogao dozvoliti?" Suze su se slijevale niz njeno lice: "Neet, kakav si ti to čuvar? Gdje ti je oružje? A lijepo sam ti..."

Neet nije odgovarao. Lice mu je bilo blijedo, onako kako Luna nikada nije vidjela.

Tjeskobna ju je slutnja ipak natjerala da pomakne pokrivač.

Bezbroj razderotina na njegovom tijelu svjedočilo je o još jednom susretu sa

smrtonosnim kandžama. Ovoga puta zauvijek.

Bat teških koraka za leđima ostavio ju je potpuno ravnodušnu. Više nije imala snage ni za strah. Bilo joj je svejedno što će se sada dogoditi.

"Tee-ka-te. Tee-ka-te."

Začula je nešto slično škljocanju. U trenutku kad se počela okretati, dočekao ju je udarac i ona se onesvijestila. Jedino što je, posljednjim tračkom svijesti vidjela, bila je velika, crna kandža s noktima oštrim poput bodeža. I osjetila je neljudski smrad, smrad strvine.

* * *

Sunce je već odavno zašlo i prve su se zvijezde pojavile na nebu kad je došla k svijesti. Otvorila je oči i pokušala ustati. Neka čvrsta ruka, ljudska, spriječila ju je u tome.

"Miruj", prošaputao je glas pored njenog uha: "Miruj, ako ne želiš da te muče kao nas ostale. Do sad smo te nosili pa te nitko nije dirao."

"Vojvodo...", počela je.

"Psst! Poslušaj. Sutra ćemo razgovarati."

Spustila se u prijašnji položaj. Pod leđima je osjetila oštro kamenje ali se nije usudila prigovarati.

Ubrzo je utonula u okrepljujući san.

* * *

"Luna! Luna, probudi se! Moramo dalje."

Luna je sjela i protrljala oči. Glava ju je užasno boljela, a pod prstima je osjetila tragove skorene krvi na licu.

"Gdje smo?", upita i pogleda Vojvodu.

Nije mogla vjerovati svojim očima. Sva elegancija i bogatstvo kojim se dičio jednostavno su nestali. Pred njom je stajao običan čovjek, srednjih godina, ranjav i prašnjav, u noćnoj košulji koja je nekada morala biti bijela i svilena. Sada tome nije bilo ni traga. Ostao je samo glas. Tabane je umotao krpama, ali se i preko njih moglo vidjeti strašne rane koje su krvarile i ostavljale tragove na kamenju svakim korakom koji bi učinio.

"Što su to učinili od vas?", upitala je.

"Nije važno. Glavno da smo živi. Bar za sad", prošaputao je i pružio joj ruku."

Osvrnula se oko sebe.

Šuma i zelenilo već su odavno nestali za njima i ona je zaključila da su se uputili prema zapadu. Baš kao što je i mislila. Zlo dolazi sa zapada.

"Kuda nas vode?"

"A tko bi ih to mogao pitati? Sporazumijevaju se nekakvim štektanjem, ništa nalik normalnom govoru. U početku sam mislio da nemaju jezik, ali sam se prevario. Trebala si vidjeti... Ah, ništa. Nije važno."

Mogla je misliti o čemu se radi. Već je primijetila da ih krv privlači kao muhe.

A tako su i izgledali. I još mnogo gore. Ustanovila je to kad se okrenula prema skupini otmičara koja se nalazila podalje od njih.

Muha, pauk, škorpion i neka nepoznata vrsta, ali svakako kukci. Veliki, veličine ovećeg medvjeda, s ogromnim prednjim udovima na kojima su se nalazila tri prsta s kandžama koje su bljeskale na jutarnjem suncu. Zglobovi na donjim udovima nisu bili pokretni kao na četiri gornja pa se činilo da ne mogu sjesti. *A zašto i bi?*, pitala se.

U prvi je trenutak pomislila da nemaju glave, ali je tada ugledala nešto sitno, na samom vrhu vrata, nešto s ogromnim, izbuljenim očima presvučenim crvenkastom mrežicom. *Oni vide i u mraku!*, zaključila je.

Derači koji su izlazili iz laloka bili su veličine noža za rezanje mesa. Bilo joj je jasno kako su u trenu mogli pojesti konja.

Ako su ga jeli.

Na tamnom, koštanom oklopu imali su široke pojaseve na kojima se nalazilo nepoznato oružje.

"Oni nisu s ovog svijeta!", zaključila je.

"Dobro jutro, djevojko. Ti si ta koja mi je to trebala reći", podsmjehnuo se Vojvoda.

U jednom se trenutku kamen otkinuo pod njihovim nogama. Luna je iznenađeno pogledala Vojvodu.

"Znak za pokret", objasnio joj je.

Štektanje i lupetanje za njihovim leđima govorilo im je da krenu što prije i što brže. Nekako je znala da bi bilo pametno poslušati.

* * *

Luna je pridržavala Vojvodu koji je sve više šepao. Od cijele je grupe jedino ona imala cipele. Ostale su, po svoj prilici, pokupili na spavanju.

Nigdje nije vidjela djecu ni starce. Oni ih nisu zanimali.

Staza se već odavno izgubila pod njihovim nogama, pijesak je zamijenio kamenjar. I posljednja je travka nestala.

A vode nije bilo nigdje. Što je više o tome razmišljala, bila je žednija.

"Da zatražimo malo vode?", upita Vojvodu.

"Jesi li ti luda? Hoćeš da te ubiju? To su učinili mom bratu kad se usudio obratiti im se. U ostalom, čini mi se da oni ne trebaju tekućinu. Još nikoga od njih nisam vidio da pije."

Luna je nastavila hodati. Stariji u grupi sve su više zaostajali. Njihovi se otmičari nisu uznemiravali. Vozili su se na nekom neobičnom prijevoznom sredstvu koje nije imalo kotače. Činilo se da lebdi na zračnom jastuku.

Izdrži. Samo izdrži, govorila je samoj sebi: *I tome će jednom doći kraj.*

Čudila se pokornosti ostalih sve dok u jednom trenutku nije začula tup udarac i jauk. Čovjek do nje jednostavno se srušio. Na njegovim se grudima pojavila crvena mrlja.

Nastavila je dalje, potpuno neosjetljiva za sve što se događa. Toliko je smrti vidjela u ova dva dana...

* * *

Korak joj je bio sve teži. Sunce je pržilo, Vojvoda se oslonio svom težinom na nju, kosti ljudi pored kojih su povremeno prolazili, kosti potpuno bez mesa, bjelasale su se na suncu i jasno su govorile što će im se dogoditi. Ako zaostanu.

* * *

Spustila se večer kad su se napokon zaustavili. Usne su joj bile ispucane i bolne, jezik više nije imao sline koja bi im pomogla. Disala je teško. Umor koji je osjećala bio je jači od želje za pobunom. Bio je jači od svega, samo ne od želje za osvetom koja se polako rađala u njoj. *Vratit ću vam ovo*, mislila je, *i ovo i sve smrti koje nosite na duši. Ako duše imate.*

Vojvoda je legao i zaspao istog trena. Nije mislio ni na glad ni na žeđ. Nije mislio ni na one koji su do jučer bili pod njegovom zaštitom. Bez svoje konjice i vojske, on je

bio običan čovjek, kao i drugi. Luna već odavno nije osjećala strahopoštovanje. U ovoj bi to situaciji bilo blesavo.

Zvijeri su spustile četiri čudna stroja oko njih. Nedugo zatim nad njima se stvorila tanka opna, gotovo prozirna, mogle su se vidjeti zvijezde.

Što im je to?, pitala se.

Nije dugo trebalo da shvati da se zvijeri čuvaju od noćne vlage i jutarnje rose. Približavala se ljetna oluja. A oni su se bojali. Osjetila je to po njihovim nervoznim pokretima. Tome je služila kupola.

Prvi se puta požalila bogovima i zatražila njihovu pomoć. Sad je razumjela zašto svojim brodom uvijek dolaze u pustinju i zašto usred ljeta. Tada nema kiše. Ili ako je ima, toliko je rijetka da se osuši u dodiru s gorućim pijeskom.

Ono što oni nisu znali, a ona jest, bar po pričama stranaca koji su pokatkad prolazili pored njihovog imanja, da i u pustinji ima vode. I kiše. Povremeno padnu pljuskovi. Obično kad se na istoku pojave oblaci gusti i tamni, kao što je to bilo ove večeri. Noću hladnoća ne dozvoljava zemlji da otopi kapi.

"Vojvodo...Vojvodo...", zazvala je tiho.

"Što je?", pomeškoltio se i ugodnije se namjestio na pijesku koji je još uvijek grijao.

"Znam kako ćemo pobjeći."

Naglo je otvorio oči i pogledao je s nevjericom.

"Pobjeći? Jesi li sigurna? Jer, znaš, ako to nije dobar plan, sve će nas pobiti. Iako, nisam baš siguran da više volim biti živ."

"Voda. Voda je spas. Kiša."

"O čemu ti pričaš?"

"Oni ne podnose vodu. Kiša će ih ubiti. Sigurno. Čemu inače ovaj veliki prekrivač?"

Zvijeri ih nisu gledale. Ni slušale. Bili su toliko sigurni da im nitko i ništa ne može naškoditi da su polijegali oko svog stroja za prijevoz.

Ništa nisu jeli. Ni pili.

"Tko zna što jedu?", upita.

"Bolje da ne znaš. Ja sam vidio. Ne... Zaista je bolje da ne znaš."

"I zašto nas vode sa sobom?"

"Mislim da im treba radna snaga. Misle zauzeti naš planet. A da bi to učinili, moraju okolinu prilagoditi sebi. Zato se pojas pustinje sve više približava prašumi i gradovima. Prašume u okolini potpuno su nestale, ima tome već nekoliko stoljeća. Ciklus je naoko nezaustavljiv. Nekako... Nečim... Otrovom, valjda, ubijaju sve zelenilo. I vode je sve manje. I kisika. Kad sunce zapeče, negdje oko podneva, i sama ćeš osjetiti što ti govorim. Teško se diše, jako teško. Pitaš se odakle znam? Razmišljao sam malo, da ne mislim na žed..."

"Ostalo nas je sedam, nadam se da ćemo uspjeti", pogledom je prelazila preko iscrpljenih ljudi. Nije bila sigurna u to hoće

li itko od njih izdržati napore koje ni sama nije mogla predvidjeti. Ipak je ona do sada živjela jednim drugačijim životom. Nije imala uvijek sve, ali imala je dovoljno. I uvijek je postojao netko tko se za nju pobrinuo. *Neet!*, zajecala je u dubini duše. Nema ga više. Toliko toga nema više. Osjetila je kako je došlo vrijeme da sama preuzme odgovornost za svoj život i za svoje postupke. Što je opet dovelo do nedoumice ima li pravo i druge vući za sobom.

Vojvoda je šutio. Znao je da iz ovoga neće izaći živ. Osjetio je hladnu ruku smrti, osjetio je zadah nogu, rana na njima koje su se zagnojile. U sličnom su stanju bili i ostali. Samo je Luna imala cijela stopala. Samo ona ima priliku pobjeći. A on će učiniti sve da joj to omogući. Netko mora preživjeti, upozoriti ostale. Iznenadila ga je njena odlučnost i sposobnost da na sebe preuzme ulogu vođe, njegovu ulogu. A bila je još tako mlada, gotovo dijete.

"Što ćeš učiniti?", upita je.

"Pokušat ću onesposobiti bar jedan stroj. Kamenom. Mislim da se polje povlači ako nema podršku sva četiri aparata. A uskoro će kiša..."

"Dobro. A kada se kupola povuče, bježi što možeš brže. Ne obaziri se na nas. Samo si ti važna. Tako razmišljaj."

"Vojvodo..."

"Ne proturječi. Ja sam još uvijek ovdje glavni. Osim njih."

Prve krupne kapi najavile su znak za akciju. Luna je morala biti brza, nije znala koliko će pljusak trajati, ni kako će na njih djelovati. Srce joj je u grudima udaralo neujednačeno, snažno. Bojala se da će umrijeti pri samom pokušaju. A tada je odagnala od sebe sve sumnje i krenula. Više se nije moglo čekati.

Potrčala je do najbližeg stroja i teškim kamenom, koji je pažljivo odabrala, udarila što je jače mogla. Pogodila je komandnu ploču i ona je zaiskrila, zaštekala i ugasila se. Gotovo istog trenutka vojvoda je odšepao do grupe zvijeri.

"Uaaa! Svinje jedne! Škorpioni! Ubojice!", vikao je.

U trenutku kad se oružje okrenulo prema njemu, kupola je nestala, a Luna je potrčala u mrak koliko su je noge nosile.

Iza sebe je čula već poznate zvukove - zvijeri su pucale, sustavno ubijajući sve oko sebe.

A tada je sve prestalo. Krupne su se kapi miješale sa suzama na njenom licu. Ni sama nije znala koliko je trčala. A trčala je do iznemoglosti, pa i onda kad je kiša već odavno prestala padati, a posljednje se kapi osušile na njenoj poderanoj odjeći.

* * *

Čekala je. Osjećala je da je kraj.

Iako joj je Vojvoda naredio da pobjegne što dalje, nije ih mogla ostaviti. Bar dok ne bude sigurna da...

Tišina koja je nastala nakon što je pljusak prestao, plašila ju je više od krikova koji su odjekivali kroz noć.

Polako se približavala mjestu na kojem je stajala kupola.

Pod sjajem mjeseca koji se pojavio na nebu, ugledala je prizor koji je očekivala. I onaj koji je tako bolio.

Zvijeri su ležale nepomično dok se iz njihovih, očito organskih, oklopa širio dim i smrad. Začepila je nos i približila se.

"Nećete vi mene... Nikada... Nikada..."

Vojvoda je ležao na hrpi ljudskih tijela. Nije se micao. U posljednjem je, očajničkom pokušaju, htio pomoći mladoj ženi.

Nije uspio.

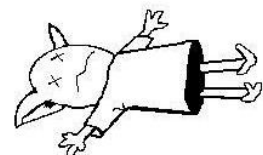
Još dok je noć trajala, zatrpala je ljudske ostatke u plitki grob, okrenula se još jednom prema zapadu i krenula.

Izgubljena, nije znala koliko su odmakli od kraja pustinje, koliko će joj vremena trebati...

Jedino što je znala je da mora stići. Nekamo. Reći... Nekome.

Tamo gdje je mogla vidjeti tanku, zelenu crtu koja je morala značiti vodu.

"Vode... Vode... Vode..."

Čitatelji "Parseka", do sad upoznati s Kristijanovim minijaturama, uživat će u ovoj punokrvnoj priči. Puno slika u malo riječi, kao i brza akcija, zorno demonstriraju njegovu vještinu minijaturista.

Kristijan Novak

STANICA

Zidovi poprskani krvlju.

Stanica se polako okretala oko mutnozelenog mjeseca, bljesak na nebu lišenom zvijezda. Samo je jedna, tamno, tamno crvena kugla kratkovidno žmirkala u daljini. Kraj galaktičkog kraka, poput završetka puta s kojeg slijedi pad u beskrajnu prazninu. S druge strane, daleko svjetlucaju sva ona bezbrojna sunca središta galaksije, predaleko da bi bila išta više od sivila u tami.

Na stanici, tišina prekidana zujanjem strojeva, povremenim javljanjem računala i pokojim kašljem jednog od generatora. Sterilnost nagrđena krvlju.

* * *

Laboratorij je u najgorem stanju - izvrnuti stolovi, razbacana oprema, razbijena računala, pričuvna rasvjeta koja svojim crvenilom skriva neko drugo crvenilo, ljepljivo i tekuće. U jednom kutu, Elvira sjedi i gleda u jednu točku. Paralizirana je strahom, totalnim užasom

koji se iz jedne točke u mozgu spustio niz vrat i ugnijezdio u donjem dijelu kralješnice, oduzeo joj noge i otpustio mjehur. I tako, Elvira sjedi u svojoj mokraći, nogu djelomično podvučenih pod sebe, praktički nesvjesna okoline. Samo je jedna točka zanima, ali kad bi se ona pomakla, Elvirine oči ostale bi na mjestu gdje je dotad ta točka stajala. U rukama steže prijenosni terminal, privija ga uz prsa kao da je štit. A uz nju leži omamljivač, nadohvat ruke. No mogao bi biti i dvadeset metara daleko, što se Elvire tiče. Njene oči vide samo jednu točku, a ta točka je smrt. Kad se točka pomakne, sve će biti brzo gotovo.

* * *

U skladištu broj pet, dvojica muškaraca teško dišu. Jedan pridržava drugoga koji krvari iz rane na ruci. U stvari, iz batrljka jer je ruku ostavio dvije prostorije dalje. Izgubio je mnogo krvi i pao bi da ga drugi muškarac ne pridržava.

Ovdje je svjetlost prigušena, zrak ustajao, tišina sveprisutna osim disanja, jednog brzog i frenetičnog, drugog sporijeg i smirenijeg. Ali strah je tu, prisutan kod obojice iako viši, ranjeni muškarac u preostaloj ruci steže teški pištolj, a njegov pomagač preko leđa ima prebačenu jurišnu pušku.

Ozlijeđeni muškarac opušta se pod pritiskom nadolazeće nesvjesticice i ispušta iz ruke pištolj. Metal zazveči na metalu, drugi se muškarac trgne i grabi pušku s leđa, puštajući onesviještenog da se sklopča pod njegovim nogama.

* * *

Bojiš li se, Igude? Sigurno se bojiš. Stanica ti je u raspadu, dvije trećine posade mrtvo, a generatori tek što nisu otkazali. Hoćeš li stići do kapsule prije no što bude prekasno?

* * *

"Mislim da smo konačno nešto postigli!", reče Elvira ponosno, pokazujući na jednooko uplašeno stvorenje koje je sjedilo u kutu improvizirane ćelije. "Zadnji pokusi pokazali su da su naše sumnje bile opravdane: taj je dvonožac vrh hranidbenog lanca na Mirceli. I pokazuje inteligenciju!"

"Dakle, to je cjelokupni zaključak nakon dva mjeseca pokusa?", Igud se nasmije posprdno, "pa na..."

"Slušaj, Igude", prekine ga Elvira, "shvaćaš li na što smo naišli? On je posve drukčiji od ostalih organizama na Mirceli - kao da je ovamo dopremljen! Zato smo ga i uhvatili, njegov spektrogram..."

"Čime lovi? Ovim tankim rukama? Zubima? Pa ima praktički mliječne zube. Glupost! Uostalom", Igud zastane da bi proizveo veći efekt, "umjesto što gubimo vrijeme s njim mogli smo već pokupiti sve dijamante i javiti da nas dođu pokupiti."

"Miješaj prioritete!"

"Nikako! Očito je da ćemo biti plaćeni za rudarski posao, istraživanje je tek... Nuspojava. Svima u Kompaniji to je posve jasno, osim, izgleda, tebi!"

Elvira se namršti, proguta psovku i ode iz sobe. Igud se nasmiješi gledajući kako joj se stražnjica pomiče ispod uniforme i prisjeti se nekih drugih trenutaka s njom. Slegne ramenima i nastavi tipkati izvještaj.

* * *

"Javljavu da nastavimo iskopavanja. Prokleta previše vremena smo izgubili na gluposti!"

Sjedili su za stolom u društvenoj prostoriji, na dnevnom sastanku.

"Otkrivam fascinantne stvari o Jednookom, izgleda da..."

"Ne zanima me to! Mislim da nitko osim tebe i Diotermisa nije zainteresiran za tu spodobu. Trošite resurse stanice na njega umjesto da sve iskoristimo za brže

iskopavanje. Shvaćaš li da ova stanica nije napravljena da traje tako dugo? Kao da su zaboravili na nas!"

"Gledaj, Igude, nije to tako jednostavno. Mi smo i znanstveni..."

"Ajde šuti, Diotermise! Zatvoriš se u svoj labos i drkaš tamo po svim onim svojim instrumentima, umjesto da nam pomogneš. Ti i Elvira." Igud pogleda Elviru u oči. "Slušaj, donio sam odluku. Ona spodoba mora otići. Već smo slabi s hranom, a osim toga trošite previše vremena na njega. Sad nam treba sva pomoć..."

"Ne dolazi u obzir! Što si ti zamišljaš..."

Igud udara šakom po stolu. "Što si zamišljam? Pa ja sam zapovjednik ove jebene stanice!" Kimnuo je glavom prema visokom muškarcu koji je sjedio s Elvirine lijeve strane. "Fred, riješi to."

"Ne!"

"Šuti, ti nemaš ništa za reći o tome. Ni ti, ni Diotermis."

* * *

"Diotermise, bojim se. Igud se ponaša čudno. Morali bismo nešto napraviti."

"A što? Bojim se da je Jednooki osuđen na smrt. Fredi će ga ubiti, Igud je odlučio, a on je zapovjednik."

"Ako javimo..."

"Kome? Ako ih nije bilo briga za nas do sada, zar misliš da će ovaj poziv nešto promijeniti. Prisutnost Jednookog na

mjesecu je misterij. A njih zanimaju samo ti dijamanti ..."

"Ne možemo dozvoliti da ga samo tako ubiju. To je ipak inteligentni stvor, vidiš da je naučio prepoznavati znakove."

"Što predlažeš?"

* * *

"Regina je poludjela! Zatvorila se u kupaonicu i unutra vrišti. Razvalit ću vrata!"

"Smiri se, Tobias. Poslat ću -"

"Da se smirim, Igude? Da se smirim? Prvo podivljali Leonard s mesarskom sjekinom, a sad Regina. Čini mi se da sve odlazi u kurac!"

"Fred? Fred, jebemu! Idi po Danijela i riješite to. Ne mogu vje -"

"Koji je to kurac?"

"Generator je pregorio! Slušaj Igude, mislim da bismo trebali evakuirati stanicu."

"Fred, učini što sam ti rekao. Ja ću pregledati generator."

* * *

"Umri, kurvo!"

...

"Fred? Fred, što... AHHH!"

...

"Moram pobjeći ... Moram pobjeći. Ovo se ne događa..."

...

"Regina, otvori. Molim te..."

...

"Hej, tko je ugasio svjetlo? Leonarde, jesi li to ti?"

...

"Elvira, pomoz mi, molim te... Boli me... Tako me boli..."

...

"Ti ćeš omamljivačem na mene, pičko?"

"Ne! Nemoj! Molim te ..."

...

* * *

Stiže pred vrata kapsule, sam. Fredi je iskrvario. Pucanj, drugi, treći, negdje u drugom dijelu stanice. Igud se strese. U umu mu je samo jedna misao, samo bijeg. I strah, ali to nije misao. Strah ga sputava, usporava, suši mu usta, trese mu ruke. Trnci mu se spuštaju niz leđa, bok uz bok s ledenim kapljicama znoja. Disanje mu je isprekidano.

Bojiš se, Igude? I trebaš se bojati. Čuješ li to disanje? Dolazi li to smrt po tebe ili je to samo u tvojoj glavi? Sve je samo u

tvojoj glavi, Igude, ali ti to ne znaš. Niti ne slutiš. Samo se bojiš.

Otvaraš vrata, ulaziš u kapsulu, zatvaraš vrata. Kontrole su automatizirane, znaš što trebaš uraditi ali sve ide sporije, tako prokleta sporo jer se tako jako bojiš. A čega se bojiš, Igude? Neka strah prestane, neka sve prestane. Imaš pušku, upotrijebi je! Prekini strah, inače te on nikada neće napustiti. Sad je prekasno za to. Kamo god pogledaš, vidiš jedno oko, veliko, zastrašujuće, smrtonosno. Podigni pušku i prekini strah, prekini agoniju, prekini sve. Oslobodi se tog oka, oslobodi se mog pogleda.

* * *

"NEEEEEEEEEEEEEEEEEEE..."

* * *

Ako najudaljeniji kutak galaksije nije dovoljno daleko, što onda je? Kamo bih morao otići da me ostave na miru?

Darko Suvin

Jedan je od glavnih problema SF i taj kako da se nenametljivo uvedu posljedice nauke i naučnih tehnika istovremeno s prikazivanjem međuljudskih odnosa.

Jedan od novih autora na stranicama "Parseka", Zvonko nam se već predstavio svojom pričom Deveta patka u broju 92. Kao i u slučaju prethodne priče, začudnost koju nalazimo u Zvonkovim radovima sasvim je neuobičajena...

Zvonko Bednjanec

BUNAR RUŽA

Tog jutra se mlađi brat Julijan probudio s mnoštvo ideja u glavi. Nije bilo vremena za čekanje, odmah je krenuo po doručak.

Gotovo poskakujući, hitro i precizno je klizio sa stepenice na stepenicu, spuštao se u svijetlošću okupanu kuhinju i mamin zagrljaj.

"Mamice!"

"Julijane!", iznenađeno će mama. "Pa što je to? Nešto si mi pun energije danas?"

Ali, Julijan nije imao vremena za trivijalne razgovore. Bio je to njegov dan i valjalo je što brže u njega i poletjeti. Ozbiljno je promatrao nedosežno visoke kuhinjske elemente i ruke pružio u zrak: "Može moje peludne prutiće?" upitao je mamu.

"Opa", odgovori ona otvarajući taj čaroban pretinac što skriva nešto najfinije zamislivo na svijetu. Uzela je plavu kutiju sa slikama njegovih omiljenih pčelana iz crtane serije. Eufrezija je jučer spasila livadu od najezde mravona. U zadnjem trenutku!

Julijan je već sjedio na svojem mjestu za stolom, na svojoj stolici, a koja nije bila povišena zato jer je on mali, nego zato što on doista zaslužuje sjediti visoko. Ne kao njegov brat Lilijan, koji uvijek stvara probleme.

Mama je krenula pred njega staviti zdjelicu s četiri prutića i nektarom proljetnog ružmarina, ali ju je brzo povukla natrag.

"Mama?!" bolno je zazvučalo.

"A-a. Ništa dok mi ne kažeš što se zbiva." Mama Tratinčica je znala kako iznjedrili podatke od svojeg ponekad zagonetnog mlađeg sina.

"Ali, mama?", uslijedio je drugi molećiv pokušaj, bezuspješno. Zatim je Julijan kao ljutito prekrižio ruke, no osmijeh mu je izbio na licu i sav je u jednom dahu priznao: "Danas ću se voziti u svojoj vozilici!"

Zdjelica s dobrotama je ostala u zraku.

"Svojoj vozilici?" uz sumnju u glasu, možda i zabrinuto upita mama. No Julijan je toliko piljio u zdjelicu da ju je jednostavno spustila pred njega. "To ti je tata rekao? Julijane?"

Zadovoljno mljackanje, cuclanje i oblizivanje ispunilo je i prostoriju i jutro. Njegovi peludni prutići su doista jedna od najboljih mogućih stvari. Čak niti medne gomilice nisu toliko dobre. No, mama je i dalje stajala uz njega, očekivala odgovor. Samo mu nije bilo jasno ono o tati.

"Tata? Tata ništa nije rekao."

Sada već s olakšanjem u glasu mama nastavi ovim smjerom istrage: "Nego?"

Potpuno sretno i zadovoljno maleni pčelan Julijan ponovno ispali prodoran osmijeh: "Ja sam to sanjao!"

"A tako, dakle", umireno se okrene njegova mama i ponovno počne raditi to što već mame rade svako jutro u kuhinji. "Hajde, pričaj mi malo o tom snu."

"Pa, sanjao sam da sam se ustao, doručkovao, otišao u svoju vozilicu. I tata je bio tu, ali ja sam pilotirao. I išli smo na ovu tu planetu." Julijan je pokazivao prema prozoru i velikoj plavoj kugli sa smeđe zelenim flekama kopna i bijelim posipanim oblačnim paperjem, a koja se pred njima nalazila. "I onda smo išli svuda i do neke planine, a imala je ono bijelo po sebi..."

"Snijeg", nadopuni mama. Jadno dijete cijeli život leti okolo, a nikad se nije sanjkalo.

"I onda smo bili tamo, i vidjeli smo nekakvo smiješno visoko bilje, a ima čačkalice po sebi. Ne kao ruže, nego skroz." Mljac, mljac, šljok, šljok. "I onda su došli ti veliki mravoni, oni s laserima, i htjeli su uzeti to čudno čačkalica bilje..."

"Kaktus."

"...zbog velikih crvenih cvjetova, ali im mi nismo dali", dovrši Julijan.

U to se začuo bat teških koraka. Tratinčićin muž Maja nije bio debeo pčelan, više onako, punašan. Razlog zašto su se stepenice što vode u kuhinju ponekad tresle, smatrala je ona, je zato što on voli stajati onim zadnjim dijelom stopala. Onako, muški, snažno.

Tata Maja je ugrabio svoju ženu u strastven zagrljaj i krila njih oboje veselo su zazujala.

"Dobro jutro dragi."

"Dobro jutro draga. Je li moja Tratinčica nešto lijepo sanjala?"

"Pa, možda i jesam, ali ni približno uzbudljivo kao neki", reče ona i zabaci glavu prema gotovo praznoj zdjelici za stolom.

"Da?", upita tata.

"Julijane, hoćeš tati ispričati što si sanjao?"

Nije tu trebalo previše nagovaranja. Otac je prišao zapričanom sinu, u maleno čelo prosljedio poljubac, te krenuo pripremiti nešto za jelo. Tata je volio medene valjuške. Priča se nije imala namjeru zaustaviti, pa je Tratinčica tiho upitala muža:

"Što ćemo s Lilijanom?"

"Što - što ćemo? Evo, popravio sam vozilicu, a danas je zadnji dan..."

"Ja ne bih da on ide."

"Ma znam..."

"Ali njemu to ne ide", uporno će mama. "Neka ponovno upiše letački tečaj..."

"Nije stvar u tome", umirujućim tonom će tata Maja. "Mlad je. To ti je vruća, pčelanska krv. Jesi li vidjela sliku one cure u koju se zagledao?"

"Jesam, ali..."

"Tečaj tu neće pomoći. A ako mu zabraniš, tek tada će biti loše. Onda će ukrasti vozilicu i sve to. On njoj mora donijeti to nešto posebno."

Mama Tratinčica je utihnula, uvidjevši da do rezultata ne može.

"Tata, kad idemo?" stvorio se Julijan i uskliknuo odmah pokraj njih.

"Ah, da", gotovo s isprikom će mama. "Zaboravila sam reći, danas imaš još jednog pilota za pripremiti." Zagonetan osmijeh se proširio njenim licem, krenula je dodati još malo nektara proljetnog ružmarina i jedan prutić u Julijanovu zdjelicu.

"Mi negdje idemo?", upita tata s trunkom shvaćanja kamo sve ovo zapravo vodi.

"Pa da, kao u snu, a rekao si da se snovi ostvaruju. Veliki pčelani ostvaruju svoje snove, tata. Hajde, idemo!", reče Julijan, vukući ga za ruku.

"Prije nego što krenete, evo još malo za mojeg velikog pčelana", reče mama i pruži Julijanu prutić.

"Ovaj, Julijane", tata Maja je morao dati odgovor unatoč tome što je njegov sin već sjedio i napadao žut, ljepljiv i presladak prutić. "Ti znaš kako smo mi pričali o školi i vozilici?"

"Da, tata." Šljok, šljok, mljac, mljac.

"O tome kako pčelani prvo moraju naučiti letjeti. U školi. Sve one zadane oblike."

"Da, tata", ponovno i odsutno će Julijan.

"Tek onda mogu ići učiti pilotirati."

"Da, tata!" Zdjelica je ponovno bila prazna. "Ali, kada idemo?!"

Tata Maja je utonuo u najnježnije boje glasa.

"To ti i govorim. Morati ćeš prvo biti u školi i učiti letjeti svojim krilima. Onda ćeš ići učiti pilotirati u svojoj vozilici."

Velika nepravda je u tom trenutku bila izrečena. Julijan više nije bio mali i znao je što to znači. Njegov brat Lilijan je opet pobijedio. Međutim, zato što više nije mali to nije značilo da je mogao sakriti ono što je sve to za njega značilo.

"To nije pošteno!", gotovo je zajecao, a brada je iskočila u naletu tuge. "Lilijan je dva puta razbio vozilicu i dobio je novu, a ja nikada ne mogu dobiti svoju vozilicu!"

Tata Maja više nije uviđao strategiju koja bi vodila uspjehu.

"Ali Julijane, znaš da nije tako", svejedno je pokušao. "Odrasli pčelani moraju mnogo toga razmišljati i promišljati..."

Trutovi najobičniji, prošlo je kroz glavu njegove žene Tratinčice. Nikad ništa ne rade.

"Danas još k tome moramo i krenuti", nastavi tata Maja. "Da stignemo na Festival, znaš?"

Julijan je samo još i ljutito i tužno prekrizio ruke.

"A Lilijan se mora još puno vježbati, a vježbati se može samo pilotirajući, znaš?"

Julijanov izraz se nije izmijenio: "Vi njemu uvijek popuštate."

Tata Maja je uvidio da bi bilo krajnje vrijeme za napuštanje broda i prepuštanje vrućih krumpira snagama potpore. "Ma znaš da nije tako", samo je šapnuo, potapšao sina po kratkoj kosici, te ženi nadodao: "Idem ja. Malo pogledati Lilijanovu vozilicu. Provjeriti da je sve kako treba, i to."

Tratinčica je znala da će to tako završiti. U njenim rukama, kao i uvijek. Ali njena ljubav je bila velika i tu nije bilo pomoći.

Prošlo je i nekoliko minuta prije nego što se odlučila progovoriti. Julijanov izraz lica nije popuštao.

"Vidiš, mi pčelani, mi ti stalno putujemo", krenula je objašnjavati ona. "Mi nismo kao oni mravoni. Oni vole živjeti u onim svojim rupama, ali mi ne. Za nas su bitne biljke i cvjetovi. Mi idemo od svijeta do svijeta i oprašujemo ih, brinemo se o njima."

Julijan ju je slušao, a možda i nije.

"Festival je za nas jako važan", nastavi mama Tratinčica. "Svaki nekoliko godina se svi pčelani sastanu i onda mogu uspoređivati svoje doživljaje i sakupljanu pelud sa svih krajeva galaksije. Pčelani su vrlo važni zato jer uljepšavaju i obogaćuju živote svih bića i domorodaca, odnosno onih koji ne putuju sa svoje planete. Na primjer, svi sada mogu uživati u tom divnom cvijetu Ambrozije, koju inače ne bi mogli upoznati, ne bi ni znali za nju. Diljem galaksije, nitko više nije prikraćen, našim trudom taj divan miris i cvat dodiruje svakoga."

"Zato pčelani prvo idu u školu. Tamo se uče brinuti o drugima i pomagati, uče letjeti i uče sve te zadane oblike."

Tada su se niz stepenice začuli još jedni koraci, pa je mama utihnula. Lilijan se spustio na doručak. Nije bio ništa manje odlučniji od svojeg brata. Čak nije niti pozdravio.

"Ima još one cvjetne salate?"

"Dobro jutro sine."

Stasom već gotovo odrastao pčelan sustavno je pretražio poznata skrovišta hrane i upotpunio stručan odabir. Čim se sjeo za stol i uvidio mlađeg brata, upitao je: "Što je bilo?"

Julijan je samo sklonio pogled na stranu i dalje crvenog lica.

"Stara, on se opet duri?" upita Lilijan.

"Ah, znaš kako je", reče mama Tratinčica, već više nego dovoljno emotivno načeta za jedno jutro. Kako sada Lilijana odgovoriti od njegovog nauma? Nešto mora učiniti...

"Misliš i danas ići?" upita mama oprezno. Nije gledala prema njemu, radila je nešto s posudom.

"Da."

"Ti znaš da će brod sam krenuti u predviđeno vrijeme? Da moraš biti na vrijeme nazad?"

"Da."

"Ako se danas nešto dogodi nećemo ti moći pomoći, to znaš?"

"Mama! Znam i znam, pusti me na miru!"

"Ali Lilijane, naći ćeš taj poseban cvijet na slijedećem stajanju! Ovdje više nije sigurno. Ti znaš da su domoroci ovdje ratovali do prije dvije godine. Znaš, bacili su Gljivu!"

Bez odgovora. Sad je i Lilijan kivno gledao na stranu.

"Da ipak ne ideš?", odaslala je molećljivo svoj posljednji pokušaj.

"Stara, pusti me na miru! Znaš da idem i gotovo. Idem u to mjesto koje se zove Bunar Ruža. Ako tamo neće biti - nigdje neće biti!"

"Bunar Ruža? Ali to je područje od ovih što su bacili Gljivu?"

"Što mogu kad sam, NA TVOJ NAGOVOR, cijeli dan izgubio u onoj nekoj

SAHARI, tražeći pustinjsku ružu. I nisam je pronašao zato jer takav cvijet ne postoji!"

"I razbio si vozilicu!" najednom vikne Julijan.

"Što se ti javljaš, ja sam mislio da smo istrijebili sve te dinosauruse", uzvratila Lilijan.

"To nije bio dinosaurus, to je bila žirafa. Mama, on ništa ne zna!", zakriči Julijan.

Mama Tratinčica se odmah latila komunikatora uvidjevši kamo ovo vodi.

"Maja, dolazi gore. Počinje."

"Šuti više!" ponovno će Lilijan. "Kad tražiš cvijeće moraš ići nisko. Nisam ja kriv što je ta velika krava onda digla glavu."

"Žirafe nisu krave! Mama, ja hoću vozilicu!"

"Ha, ha, ha, mala leteća bebica bi pilotirala", okrutno će Lilijan.

"Prestanite!", povikala je Tratinčica, bezuspješno.

"Ja nisam mali!"

"Kepec."

"Mama, reci mu!"

"Tišina!" najednom se zaorio tatin glas. "Što se ovdje dešava?"

I bila je tišina. Tata Maja je, ako ništa drugo, još uvijek zvučao dovoljno opasno. "Lilijane, kreći. I da si natrag na vrijeme."

Stariji se pokunjeno izgubio. Mama Tratinčica je samo uspjela dobaciti: "Čuvaj se!"

"Ti isto tako", s osmjehom će Maja svojoj ženi. "Skuhaj nešto."

I ostao je još samo Julijan. Ljutit i povrijeđen.

"I? Što ćemo ti i ja? Duriti ćeš se do prekosutra, ili...?", upita tata nježno.

Bez odgovora. Ruke prekrížene. Nije po njegovom.

"Hajde s tatom. Popravljat ćemo nešto u hangaru i čekati Lilijana."

Ništa. Tata Maja počinje uviđati da će se ovdje trebati neka posebna vrsta podmićivanja.

"Julijane, što ako ja kažem ovako... Mi napravimo jednu pogodbu, može?"

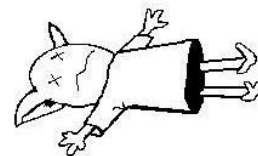
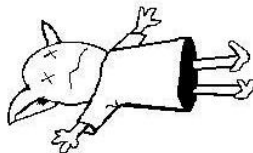
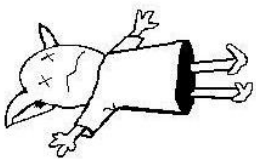
Nikakvog odgovora, ma ni trzaja obrvom.

"Ako Lilijan i ovaj put nešto zezne, razbije i to, prva vozilica koju radimo ide tebi. Može?"

Tmurno lice se uzdigne od poda i pogleda tatu. Najednom, kao kad se sunce probije, osmjeh je zasjao, a Julijan uzviknuo:

"Jupi! Moja vozilica! Moja vozilica!"

Mama Tratinčica nije uputila ljubazan pogled tati Maji.

Galaktički književni leksikon: Guy Gavriel Kay

Kanadski pisac fantasyja Guy Gavriel Kay rođen je 1956. godine u mjestu Weyburn, Saskatchewan, odrastavši u gradu Winnipeg, Manitoba. Diplomirao je pravo, ali nije radio u struci; prvi roman objavio je 1984. godine. Višestruki je dobitnik kanadske nagrade Aurora koja se dodjeljuje za fantasy i znanstvenu fantastiku, kao i drugih priznanja. Hrvatskim je čitateljima poznat po nizu svojih djela, ali i kao počasni gost SFeraKona 1997. godine. Kay je inače u više navrata posjećivao Hrvatsku, a posljednji put u listopadu prošle godine. Spomenimo kao zanimljivost i činjenicu da je Igor Kordej ilustrirao sve Kayeve romane u Kanadi, u jedinstvenom pothvatu suradnje.

Guy Gavriel Kay

Razgovarao: Boris Švel

"Parsek": Pođimo od samih početaka, poimence s radom na *Silmarillionu*?

Kay: Moja povezanost s time proizišla je iz toga što je Christopher Tolkien, J.R.R.-ov najmlađi sin, bio oženjen Kanadankom, a naše obitelji su se poznavale. Bio sam mladi student na sveučilištu u Kanadi, pa smo se nas dvojica susreli nekoliko puta kad su Christopher i supruga posjetili njezinu obitelj. Kad je njegov otac umro, a on je imenovan literarnim izvršiteljem koji je imao završiti *Silmarillion*, on nije želio još jednog akademski obrazovanog čovjeka za zajednički rad, s egom i sukobima koji to prate. Tražio je, a bila je to savršena prigoda učiniti vrlo uobičajenu stvar u akademskim krugovima, bistrog mladog studenta - ili dvoje, troje njih - za zajednički rad. To je bio razlog zašto me Christopher, koji me do tada upoznao, i koji je osjećao da mi može

povjeriti rad na papirima svojeg oca, budući su se naše obitelji poznavale, pozvao u Oxford da radim na knjizi.

Govoreći o Tolkienu, nema sumnje kako je njegov rad blagoslov za *fantasy* žanr. Je li isto tako i svojevrsno prokletstvo, s obzirom koliko je teško izbjeći arhetipove koje je Tolkien postavio?

To je dobro pitanje. Zapravo, kad sam pisao *Fionavarsku tapiseriju*, koja je izišla u Hrvatskoj, moje metafore su na neki način bile usmjerene protiv svega što sam sagledavao kao loše kopije Tolkiena. Držite na umu, to sam napisao ranih osamdesetih. Većina ozbiljnih pisaca koje zanima *fantasy* odmicala se u to doba od epskog *fantasyja*. Radili su stvari poput urbanog *fantasyja*, drukčijih načina rada s fantastikom, dok se epsko područje činilo prepuštenim

oponašanju Tolkiena, a ja sam želio kazati da materijal visokog *fantasyja*, materijal kojim se Tolkien nadahnjivao - nije ga izmislio, crpio je iz njega - mit, legenda, da se ti materijali još uvijek mogu koristiti na nove i snažne načine.

Stoga se slažem s vama: Tolkien baca dugu sjenu. Na neki način, mislim kako mi je moje iskustvo sa *Silmarillionom* dalo više samopouzdanja da mogu naći svoje vlastito mjesto u tom svijetu, umjesto da se maknem nekamo drugamo, eda bih pisao drukčiju vrstu *fantasyja*.

Osim rada na *Silmarillionu*, što Vas je još formiralo kao pisca *fantasyja*?

Mit i legenda, ponajviše. K tome, od samih mojih početaka kao čitatelja, središnjim i određujućim dijelom mojeg čitanja i interesa bila je povijest. Posljednjih sedamnaest ili osamnaest godina pišem nešto što ljudi izgleda zovu povijesnim fantazijama, koristeći fantastično kao način gledanja na elemente i razdoblja (uglavnom) europske povijesti. I tako, kad me pitate što je uobličilo moje nagnuće prema *fantasyju*, bilo bi to zanimanje za mitove i legende, skopčano sa zanimanjem za iznalaženje novog načina gledanja na povijest, za korištenje *fantasyja* da se to učini.

A sad, neizbježno pitanje; *fantasy* ili znanstvena fantastika? Kako ih vidite u njihovom međuodnosu, ako međuodnosa uopće ima?

To je pitanje na koje bismo mogli utrošiti sat vremena i nekoliko piva

(smijeh). Na neki način, njihova veza je slučajna. Slučaj je u tome što su u Sjevernoj Americi, u doba kad se počelo objavljivati znanstvenu fantastiku kroz kratke priče u časopisima kao što su bili "Weird Tales" i "Amazing Stories", isti urednici koji su objavljivali znanstvenofantastične priče, objavili su i nekoliko *fantasy* priča. Kad su nakladničke kuće počele izdavati romane, isti urednici su bili uglavnom zainteresirani za znanstvenu fantastiku, ali malo za *fantasy*. Skoro je slučajno, u povijesti američkog nakladništva, što su dvije forme povezane, jer kad pažljivo razmislite o njima, nema baš tako puno zajedničkoga što bi ih vuklo.

Uvijek sam tvrdio kako je znanstvena fantastika ekstrapolacija koja gleda unaprijed. Uzmite ideju, uzmite neki element, i što bi se dogodilo? Što ako bismo mogli ovo? Što ako bude dvanaest milijardi ljudi na Zemlji? Što ako bismo mogli putovati brzinom svjetla? Što se događa ako zamislite ovo? Za mene, *fantasy* uglavnom gleda unatrag, u korijen mita i legende i povijesti koje dijelimo. Kako gleda unatrag, govori: čega se želimo sjećati? Što je važno u tim mitovima i legendama, a što mogu staviti u novu priču? Stoga, znanstvena fantastika i *fantasy* na čudan način gledaju u različitim smjerovima, kad traže svoj središnji poticaj. No, izrekavši sve ovo, dodat ću da bilo tko može, u pet minuta, izvući deset iznimaka od ovoga što sam upravo kazao (smijeh).

Ukoliko *fantasy* gleda unatrag, znači li to da se radi o eskapističkoj literaturi?

Ni na koji jedinstven način, rekao bih. Tvrдио sam kako je sva beletristika eskapistička, jer kad čitamo dobru knjigu, sa zanimljivim likovima i uzbudljivom pričom, bilo koju vrstu knjige, uvučeni smo u živote tih likova, izvučeni smo iz svojih života, a likovi iz knjige koju čitamo nas zaokupljaju, ili prožimaju. To se odnosi na kriminalistički roman, to se odnosi na ljubavni roman, to se odnosi na znanstvenu fantastiku ili *fantasy*. Oni nisu po tome jedinstveni. Stoga me eskapistička etiketa pogađa, budući je olaka. Za mene, najbolji *fantasy* je vrsta literature koja nam omogućuje bijeg, uvlači nas u priču da listamo stranice koliko god brže možemo, ali na kraju nas ostavlja s nečim što je jako važno ili relevantno za naše vlastite živote, kao vrsta bijega koja nas dovodi doma.

Može li se ipak tvrditi da je *fantasy*, u odnosu prema znanstvenoj fantastici, više eskapistička literatura?

Da, ali isto tako pisci *mainstreama* kažu kako su znanstvena fantastika i *fantasy* pružaju više eskapizma od njihove književnosti glavnog toka!

Godinama je trajala rasprava oko toga kako je znanstvena fantastika samu sebe nazivala "literaturom ideja". To je pedesetih godina potaklo ogromnu svađu u krugovima koji su pisali znanstvenu fantastiku na engleskom jeziku, između ljudi koji su rekli:

moramo pisati koliko god dobro možemo; odnosno, nekih pisaca znanstvene fantastike, poput A.E. van Vogta, koji su govorili da lijepo pisanje predstavlja podilaženje *mainstreamu*: ne pišemo lijepo, mi smo književnost ideja. A ljudi poput Judith Merril govorili su da nema proturječja između toga: literatura ideja može biti i lijepo napisana. Ponekad mislim da se na ovakav način previše pozornosti pridaje etiketama i kategorijama.

No, vjerujem da jedna stvar jest istinita: *fantasy* jest podložan oponašanju, elementi *fantasyja* koje vidate uvijek iznova - odvažni seoski dečko, koji je zapravo kraljević, okuplja pet, ili šest, ili dvadeset šest stamenih sudrugova za putovanje na kojemu se bore s nebrojenim legijama mraka - takva vrsta obrasca može se kopirati, a čitatelji *fantasyja* doimaju se voljnima kupovati beskrajno ponavljanje takvog čega.

Znanstvenu fantastiku, s iznimkom *space opere* po uzoru na *Star Trek*, teže je kopirati, a zato se i slabije prodaje. To je stoga što živimo u doba kad je ponavljanje, samog sebe ili koga drugoga, najbolji način zarade. Stoga je i Hollywood danas sav u nastavcima. *Fantasy* je lakše ponavljati i kopirati nego što tome tendira znanstvena fantastika.

Kako vidite današnji *fantasy*? Naime, pišete već preko dvadeset godina, moralo je biti promjena?

Jedna od najvećih promjena jest ta da *mainstream* danas potpuno uključuje *fantasy* i znanstvenu fantastiku. Kad su svakodobno najveći filmovi nešto poput *Pirati s Kariba 2* ili razne inačice *Ratova zvijezda*, ili kulturna televizijska serija kao *Serenity*, ideja da popularna kultura prihvaća i prigrljuje fantastično te znanstveno fantastično, predstavlja ogromnu promjenu u odnosu na stanje prije pedeset godina kad su počinjali veliki pisci znanstvene fantastike poput Asimova, Heinleina i Arthura C. Clarkea. Kad je Tolkien napisao *Gospodara prstenova*, jedva ga je objavio, budući je bio isuviše različit od ičega što je većina ljudi tada čitala. Danas je to u središtu zapadne kulture, pa mislim da je to najveća pojedinačna razlika.

Čini li to Vaš posao pisca lakšim ili težim?

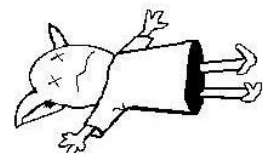
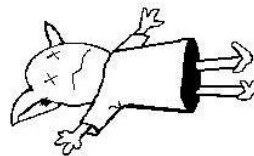
Zapravo, kad gledam na to kao pisac, skoro da nije važno. Još uvijek nastojim ispričati priču koliko god bolje mogu. Kao poslovni čovjek, ako želite, kao netko tko nastoji uzdržavati obitelj pisanjem, lakše je, jer postoji šire potencijalno tržište za moj rad. No istodobno, kao što znate, tijekom nekoliko posljednjih godina moj rad je ponešto na rubu *fantasyja*, povijesti, književnosti glavnog toka... Stoga, držim da bi najbolji zaključak bio da, kako sve više stvari postaje prihvatljivom književnom formom, ja žanjem korist od toga!

Možete li nam reći štogod o svojim sadašnjem radu i planovima?

Upravo sam dovršio svoj najnoviji roman pod naslovom *Ysabel*, koji je izašao na engleskom jeziku protekle zime. Kad god dovršim knjigu, uvijek mi treba šest do dvanaest mjeseci prije no što počnem sklapati sljedeću. Želim da iz mene iziđe pristup pisanju prethodnog romana, način na koji sam razmišljao o likovima, način njihovog govora, tako da kad počnem sljedeći, da bude što svježiji i nepročišćen u odnosu na posljednju knjigu. U ovom času nemam na pameti roman i, kad dovršim knjigu, nikad ne znam o čemu će se raditi u sljedećoj. Ako imate dobru ideju, recite mi!

Nadolazeće razdoblje uglavnom će predstavljati poslovnu stranu pisanja. Na turneji sam po mnogim zemljama, radit ću na marketingu i promociji. Trenutačno sam u međurazdoblju pisanja, pa me Vaše pitanje zapravo čini nervoznim, jer me potiče razmišljati da bi bilo bolje započeti novu knjigu (smijeh)!

Najljepša Vam hvala!

Kina vrte, Čubi recenzira

KVČR #24:

OSVETA ČOVJEKA U KARIRANOJ KOŠULJI

Piše: Aleksandar Žiljak

Duhovi Marsa

Evo još malo *trasha* od čovjeka koji je od autora niskobudžetnih remek-djela postao majstor *trasha*, Johna Carpentera. *Duhovi Marsa* (*Ghosts of Mars*) jedan je od njegovih popljuvanijih filmova, što bi za Carpentera mogao biti ozbiljan problem, s obzirom da mi se čini da on već dugo vremena nije napravio nešto što bi se dalo izdignuti iznad prosjeka. Možda griješim dušu i daleko od toga da ga ne volim, ali čini mi se da je zadnji stvarno velik Carpenterov film bio *Stvor*, a to je početak osamdesetih. Mislim, *The Thing* je bio "u, jebo te!" film. Nije da čovjek i poslije toga nije bio zabavan i dobar, ali *The Thing* ...

No dobro, da se vratimo temi: *Duhovi Marsa*. Rečeni je planet donekle teraformiran i koloniziran, postoje nekakva naselja tipa Divlji zapad, između kojih vozi čak i željeznica. E sad, policijska ekipa kojom zapovijeda Pam Grier, a u sastavu su Natasha Henstridge, Jason Statham i Clea Duvall, odlazi vlakom u nekakvu, čak i za marsovske pojmove, pripizdinu da tamo pokupe i pravdi privedu Ice Cubea, opakog anarhoidnog kriminalca i razbijača.

Kad stignu, shvate da se u rudarskom naselju

odigrao masakr i da im je ozloglašeni zločinac najmanji problem. Preživjeli rudari kao da su skrenuli s uma, opsjednuti koljačkim porivom, i naša se grupica, u

međuvremenu dekapitirana za zapovjednicu, barikadira s još par preživjelih u policijsku postaju. Tu je i Joanna Cassidy, znanstvenica koja je izbjegla sličnu sudbinu u jednom drugom naselju.

Pokazuje se da su rudarska iskopavanja oslobodila neke prastare sile, duhove nekadašnjih branitelja Marsa. Ti duhovi sad opsjedaju uljeze i pokreću zombijevski pohod protiv svega ljudskog. Najgore od svega, nije ih preporučljivo ubiti!

Ako vam se čini da ste ovo negdje već vidjeli, u pravu ste. Problem je što Carpenter već dvadesetak godina snima jedan te isti film, samo mijenja lokacije i glumce. Pa su zapravo *Duhovi Marsa* kompilacija njegovih ranijih uspješnica, posebno *Napada na policijsku stanicu* i *Magle*, uz detalje koje je popabirčio odakle je god stigao iz svog opusa. Kad se s time pomirite, onda *Duhovi Marsa* postaju sasvim OK film. Međutim, daleko je to od remek-djela i čini se da je Carpenter već temeljito zamoren i bez ideja. Žalosno, ali hoće to tako doći ljudima ...

S druge strane, ljubitelji dobre žanrovske zabave (i fanovi Johna

Carpentera) trebali bi čak i u *Duhovima Marsa* naći dovoljno sreće i veselja. A puno je razvikanijih i hvaljenijih filmova za koje se to ne može reći.

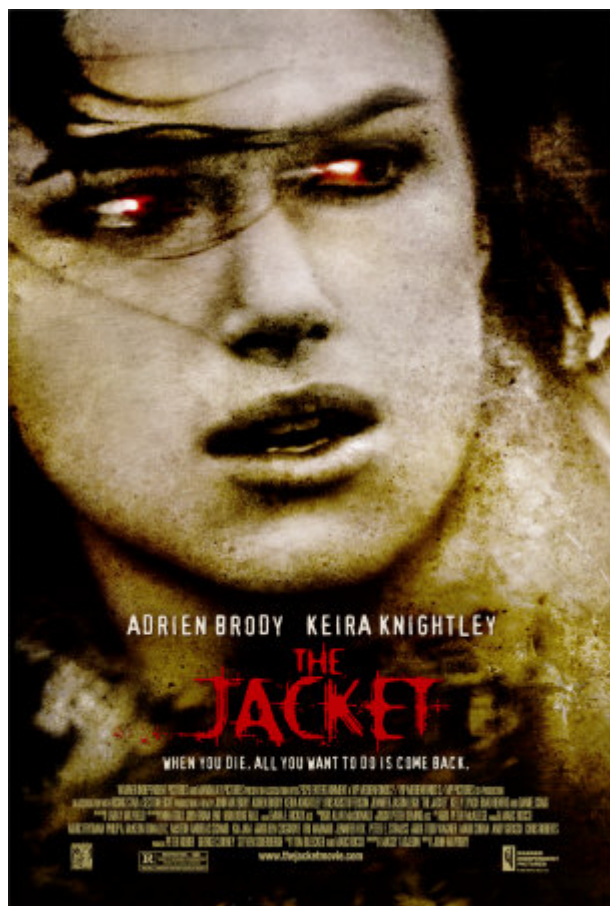
Pomračenje

Još jedan trijumf naših prevoditelja: *The Jacket* (misli se na luđačku košulju) postao je *Pomračenje*. No dobro, tu se ionako ne da ništa učiniti.

U pitanju je inače vrlo ozbiljno zamišljen znanstvenofantastični film, poprilična suprotnost većini filmova ovdje

recenziranih. Jack Starks (glumi ga Adrien Brody) je veteran Zaljevskog rata iz 1991, koji na dosta glup način pobere metak u glavu. Uspiju ga spasiti, ali mu liječnici saopće da će imati problema s povremenom amnezijom. Opušten kao veteran, luta Amerikom i u jednoj situaciji biva optužen za ubojstvo policajca, koje nije počinio. Međutim, kako je u tom trenutku imao nalet amnezije, ne zna čak ni kako se zove i nije u stanju ispričati svoju verziju događaja.

S druge strane, čovjek je ranjeni veteran i liječnici-specijalisti su posvjedočili u njegovu korist, pa porota zaključi kako u

trenutku počinjenja zločina nije bio uračunljiv. Pa ga sudac sprša na liječenje u umobolnicu koju vodi Kris Kristofferson. A tu se provode, blago rečeno, čudne terapijske metode. Na primjer, zapakiraju čovjeka u luđačku košulju i onda ga preko noći zatvore u ladicu gdje se inače pohranjuju mrtvi. Tako, ako već nije lud, ovako će sigurno poludjeti.

E, ali, Jack Starks otkriva drugi izlaz: višesatni vremenski skok u budućnost! I tako se on nađe u 2007. godini (Film je iz 2004.), tu nalazi Keiru Knightley, djevojku na rubu narkomanije, ali inače djevojčicu koju je sreo 15 godina ranije, nešto prije zločina za koji je optužen.

Među njima se rađa simpatija, ali Starks otkriva nešto strašno: da će umrijeti 1993. (Film se događa 1992.) I sad čovjek ima problem, zapravo tri problema: preživjeti vlastitu smrt, učiniti svoj skok u budućnost trajnim i istovremeno spasiti voljenu djevojku od autodestrukcije.

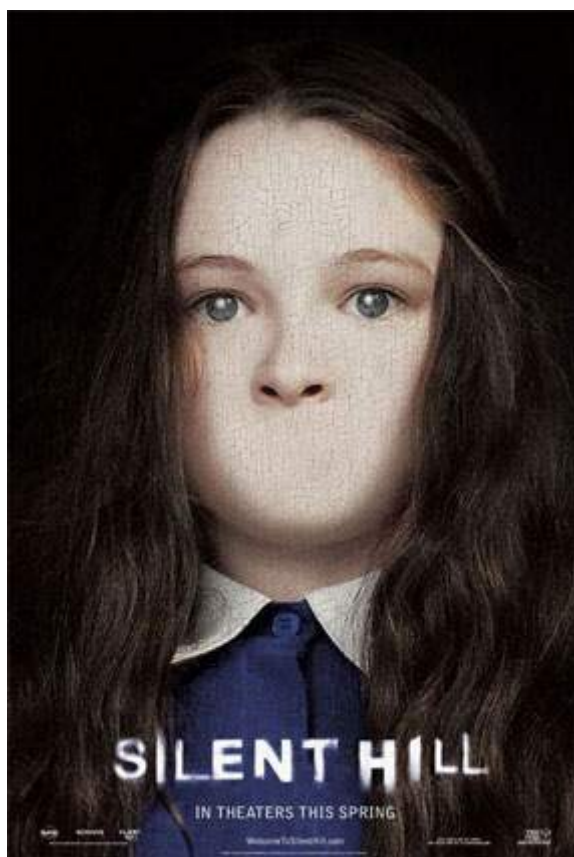
Kao što vidimo, vrlo solidno zamišljen i isto tako realiziran film, nezavisna produkcija u režiji Johna Mayburyja. Sa žanrovske strane, film je značajni odmak od onog što nam inače prodaju pod znanstvenu

fantastiku, već utoliko što je SF element iskorišten na pametan način i što je naglasak na čovjeku i njegovoj unutarnjoj borbi za spas sebe i onih koje voli. Doduše, treba upozoriti da kraj ostaje pomalo otvoren i nedefiniran. Da stvar bude još gora, u DVD-dodacima su još dva alternativna svršetka, i oni u značajnoj mjeri negiraju osnovne SF postavke, pa je možda bolje da ih i ne gledate. Ovo je, čini mi se, rezultat očite nelagode kad se *mainstream* umjetnici hoće baviti žanrom: čak i kad to rade iznimno pametno, kao da se stide svog izleta. Ali, ovo je malo šira tema i neću sad dalje o njoj. Bilo kako bilo, *Pomračenje* je film za gledati!

Silent Hill

Evo još jedne ekranizacije igre! Ovaj put to je *Silent Hill*, u režiji Christophea Gansa, francuskog filmadžije kojeg možda najbolje pamtimo po neobičnom *Vučjem bratstvu*, rađenom prema istinitom slučaju zvijeri iz Gevaudana, ni do danas razjašnjenom višegodišnjoj koljačini iz 18. st. u kojoj je

rastrgano više desetaka žrtava, uglavnom djece-pastira. Samo *Vučje bratstvo* pati od tipičnih problema francuske komercijalne produkcije, a to je da hoće biti tri filma u

jednom, pa imamo horror, politički film i ramboidni akcić. I premda na momente uspjeva na svakom od ovih planova pojedinačno, uklapanje u cjelinu je bilo daleko manje uspješno.

Silent Hill je koherentnije ostvarenje, iako mu se može predbaciti da predugo ostavlja stvari nerazjašnjenima. Rose (Radha Mitchell) je mlada žena koja živi s mužem (Sean Bean) i posvojenom kćeri Sharon, o kojoj ne zna mnogo, ali koja ima bizarne noćne more, koje iskazuje kroz jezovite crteže, ponavljajući pri tome ime Silent Hill. Malo guglanja, i Rose otkriva da je Silent Hill napušteni rudarski grad, koji je morao biti evakuiran kad su se zapalile podzemne zalihe ugljena, što se znade dogoditi.

Vjerujući da je u napuštenom gradu ključ Sharoninih noćnih mora, Rose uzima kćer u auto i odlazi u gradić, probijajući barikade i usput si natovarivši na vrat revnu policajku (Laurie Holden), koja sumnja da je Rose otela djevojčicu. Kad konačno stignu u Silent Hill, djevojčica nestaje, a Rose stanu proganjati bizarna čudovišta. Pristiže i policajka i, kad se i sama uvjeri da se tu događaju čudne stvari, dvije se žene udružuju u borbi protiv neobjašnjiva zla. Istovremeno, ni muž ne sjedi skrštenih ruku i pokušava od lokalnog detektiva saznati što se u Silent Hillu *stvarno* dogodilo.

Bez da otkrivam dalje, a u igri su lovci na vještice i dizalo do samog pakla, ovo je uvod u *Silent Hill*, jednu od bizarnijih fantazija (ne znam može li se to zvati

horrorom u klasičnom smislu) koje sam imao prilike vidjeti. Film je spretno napisan i režiran, glumci su dobri, atmosfera i dizajn izvrsni, iako onome tko je imao prilike vidjeti, primjerice, Bromove ilustracije, demonska čudovišta neće biti sasvim nepoznata. Ono što može zasmetati površnijeg gledaoca je da na prvi pogled mnoge stvari ostaju nerazjašnjene. Ne znam odakle taj prigovor, ja osjećam da sam sve polovio, ali ljudi su se žalili ... Doduše, navodno je i igra takva. Što se mene tiče, *Silent Hill* je jedan od solidnijih filmova tog tipa koji sam vidio, iako moram priznati da nisam preveliki poklonik takvog žanra.

Posljednji obračun

Na kraju, kockica šećera, čak iz Japana. Ne, nije *anima*, radi se o igranom filmu *Returner*, ili, po naški, *Posljednji obračun* (Da, da, znam ...). Opet zahvaljujući tome da bilo što neameričko kod nas dolazi na kapaljke, japansku igranu produkciju relativno slabo poznajemo. A *Returner* pokazuje da je to poprilična šteta. Iako, bili nedavno na televiziji u nekakvim noćnim terminima *Princeza s mačem* i *Godzilla 2000*. *Princeza* je načelno OK, iako u sredini pomalo zagnjavi, dok je *Godzilla* čista trešina, kojeg valjda još samo klinci shvaćaju ozbiljno.

No, vratimo se *Returneru*. Dakle, godina je 2084. i ono što je od čovječanstva ostalo na dobrom je putu da konačno izgubi

dugotrajni rat protiv nepoznate rase iz svemira. Vjerujući kako je rat započelo neko nejasno čudovište (detalji su izgubljeni u bespućima povijesne zbiljnosti) koje je palo na Zemlju, snage otpora konstruiraju vremeplov, kroz koji se, stjecajem neplaniranih okolnosti (komandoski upad izvanzemaljaca), u sadašnjost vraća mlada Miri (Anne Suzuki). Iako nije bilo planirano da ona ide, klinka se brzo snalazi. I mora, jer ima samo tri dana do kalendarskog početka rata da nađe mitsko čudovište i uništi ga. Za to će pokušati na svoju stranu privući Miyamota (Takeshi Kaneshiro), mladog profesionalnog ubojicu, koji vodi svoj privatni rat protiv kineskih gangstera i klinku smatra u najboljem slučaju opaljenom mokrom krpom po glavi. Ali eto, kako je njihovo poznanstvo započelo time što ju je slučajno napucao metkom visokog kalibra, čovjek se osjeća obaveznim ...

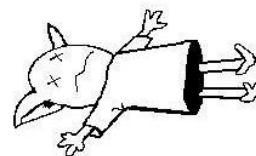
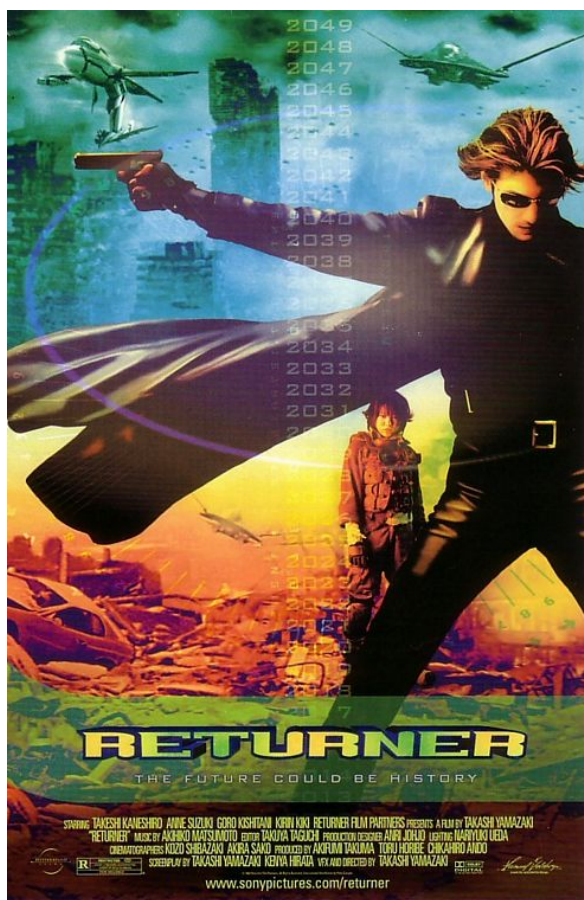
Ispostavi se da i rečeni gangsteri znaju za došljaka iz svemira i njegovu letjelicu i, ispravno njušeći da se tu krije zarada i moć, pokušavaju ih se domoći. Pokazuje se da su polazne pretpostavke bile pogrešne, čudovište nije čudovište, izvanzemaljci su itekako imali povoda da

započnu rat i ubilački pohod dvoje mladih boraca se pretvara u akciju spašavanja. O čijem ishodu, naravno, ovisi ni manje, ni više, već sudbina čovječanstva.

Ako vam ovo zvuči poznato, u pravu ste: alternativni naslov filma bi mogao biti *Terminator susreće ET-ja*. Međutim, kad je stvar tako solidno napisana i režirana

(Takashi Yamazaki, uz nešto danas već neizbježne matriksovštine), duhovita, bez praznog hoda, savršeno odglumljena (Anne Suzuki je genijalna, a ni Kaneshiro nije ništa lošiji) i dizajnirana (primjerice, *Jumbo Jet* koji se transformerski pretvara u svemirski brod, a i *vrata* su *cool*) kao u ovom slučaju, onda ne može promašiti, čak ni kad je prilično derivativna.

Ukratko, u okvirima za američke pojmove ograničenog budžeta, ispao je sasvim dobar SF akcić, koji se baš fino gleda. Posuditi, kupiti, ukrasti, što bilo, samo pogledati!

Konvencionalni svjetovi

REPORT LIBURNICONA

Službeno izvješće udruge kulturni front

Piše: Tomislav Lesinger

Sve ima svoj početak

Kad se krenulo u organizaciju ovogodišnjeg Liburnicona želja nam je bila da ispunimo tri osnovna cilja; okupiti ljubitelje znanstvene fantastike i fantastike iz cijele Hrvatske, obogatiti turističku ponudu Grada Opatije i obogatiti sadržaj za mlade. Sva tri cilja su ispunjena.

Krenuli smo u organizaciju nekoliko mjeseci prije konvencije. Skupila se ekipa koja je sudjelovala na prošlogodišnjem Abbaconu i polako počela s osnovnim organizacijskim pothvatima. Liburnicon je organiziralo doslovce petoro ljudi iz udruge Kulturni front, čija imena možete pročitati na web-stranici (<http://www.kulturnifront.hr>), ali naravno, uz pomoć volontera, prijatelja iz udruge 3. zmaj i Albusa. Otprilike dva mjeseca prije konvencije počeli smo s medijskim angažmanom, napravili smo *trailer* (najavu) koja je osvanula na *Youtube*-u, počele su najave na forumima, a četrdesetak dana prije konvencije dobili smo i našu prvu službenu web-stranicu.

Sve nosi svoje probleme

Od početka nas je mučilo vrijeme koje ćemo odrediti za početak konvencije. Ljetni termini su ostali praktički jedini kad nema konova u Hrvatskoj, a Opatija je turističko mjesto koje svoje najluđe dane proživljava ljeti. Ideja je bila da napravimo jednu ludu ljetnu konvenciju i da zapravo vidimo postoje li realne šanse da se nešto takvo organizira (s uspjehom) u jednom turističkom gradu usred turističke sezone. Isto tako, interesiralo nas je kolike su naše organizacijske sposobnosti, jer po prvi put radimo nešto što gotovo nitko od nas prije nije radio i uopće nismo imali predodžbu što nas sve čeka. Znali smo da ljetno nosi određene prednosti, ali i nedostatke. Organizirati fizičke aktivnosti pripreme konvencije na svakodnevnih četrdesetak Celzijevih stupnjeva zbilja je ogroman problem, s kojim smo znali da ćemo imati posla, ali nitko nije očekivao da će to biti baš najtopliji dani u posljednjih pet desetljeća. Prednost je, naravno, bila ta da ste se mogli okupati i osvježiti kad god ste htjeli, za cijelo

vrijeme konvencije. Imajući to na umu, program smo pokušali oformiti oko raznovrsnih zabavnih sadržaja koji će iskoristiti sve prednosti koje nam najtoplije doba godine pruža. Program smo popunili brzo i bez problema. Problem nam je bio, hoćemo li imati dovoljno financijskih sredstava da ga i odradimo.

Jedan od glavnih problema nam je bio i organizacija smještaja, odnosno noćenje. Grad Opatija i ICEJ (Novinarski dom) nisu nam, iz sigurnosnih razloga, dali da posjetitelje željne spavanja smjestimo u istoj zgradi gdje se održava konvencija. Nakon tjedana i tjedana neuspješnog traženja rješenja ovog problema, uspjeli smo s Gradom Opatijom naći zajednički jezik i oko ovog pitanja. Grad je na sebe preuzeo sponzorirati hotelskim smještajem svih posjetitelja koji se jave na vrijeme. Rok je istekao pet dana prije konvencije. Nažalost, taj dogovor je postignut tek nekoliko dana prije samog roka prijave (koji smo odredili još ranije), pa posjetitelji koji su se prije raspitivali o noćenju nisu mogli na vrijeme dobiti pravu informaciju. Nismo smjeli dopustiti da, tjedan dana prije konvencije, ljudi koji žele spavati ne znaju hoće li biti organizirano noćenje. To nam je svakako jedan od većih propusta i prva točka organizacije sljedećeg Liburniconu.

U tjedan kad počinje konvencija naša organizacija ulijeće kao pun kamion koji se vozi nizbrdicom bez kočnica. Djeluje potpuno nestvarno da imamo svega tjedan dana do konvencije. Izgledalo je kao da nam treba još mjesec dana da sve dođe na svoje mjesto. No,

organizacija je uzela puni zamah i svi posvuda lete organizirati ono što su na sebe preuzeli. Postaje kristalno jasno ono staro pravilo da nikad nije dovoljno sposobnih ljudi, a vrlo često ni novca. Radimo prvu verziju satnice koju ubrzo i objavljujemo na web-stranici. Medijska prašina se već lagano digla, izlaze nam najave u lokalnim tiskovinama, radiju, ali i na Internetu. Lijepe se plakati (koji su bili predobri), a najavljujemo i naš dječji program po knjižnicama te vrtićima. Par dana prije konvencije počinje se s uređenjem ICEJ-a i terase na drugom katu. Trebalo je organizirati uređenje terase (stolice, stolovi, ozvučenje...), osigurati svu potrebnu informatičku opremu (projektori, prijenosna računala...) te uređenje svih prostorija.

Zaboravni petak

I tako je došao i dan "D" u petak 20. srpnja 2007. godine. Od ranih jutarnjih sati radilo se na ozvučenju prostora, sređivanju cuge, posljednjim testiranjima kompjutorske i slične opreme, kao i na finiširaju knjižica za posjetitelje, akreditacija i društvenih igara koje su se tek trebale dogoditi tog ili idućeg dana. Kakvih pet minuta prije službenog otvaranja Liburniconu još smo trčali po hodnicima, a da nismo ni znali kako bi ceremonija otvaranja uopće trebala izgledati. No, u tim trenucima od nekud je iz rukava izvučena pupčana vrpca ovog našeg još nerođenog kona, a našla se i jedna prekrasna katana. Naš glavni *web developer* Phrax *aka* Šuker izašao je pred publiku koja je brojala

tridesetak ljudi te je ceremonija otvaranja mogla započeti. Ovim putem se zahvaljujemo svima što su imali volje po onom užeglom suncu uopće doći na otvaranje. Nakon kratkog čitanja pisma dobrodošlice, ja sam (Lesinger) uz pomoć superoštre katane presjekao pupčanu vrpcu ovom našem tek rođenom konu. I tako je, na simboličan način, rođen prvi Liburnicon.

Posjetitelji su se na ulazu malo počastili sa sokovima i grickalicama. Osim akreditacije, svi posjetitelji su dobili i bilten Liburnicona te jedan glasački listić za najbolju *fantasy&sf* sliku. Liburnicon je počeo proživljavati svoje prve sate na žarkom suncu. Slijedilo je uvodno predavanje opatijskog gradonačelnika dr. sc. Amira Muzura o čudesnim izlječenjima tokom povijesti. Prvi gosti su počeli pristizati u većem broju i sve je teklo svojim tokom. Predavanja su se održavala s minimalnim zakašnjenjima, a ljudi su s velikim zanimanjem prisustvovali demonstraciji naše velike hit igre "Star Trek boćanje". Igrači su se jednostavno zaljubili u igru i teško ih je bilo odvojiti od boćarskog terena. Slijedilo je predavanje o "Liburnima i liburnijskom području" arheologa Ranka Starca, a nakon njega je došao na red i prof. dr. sc. Marijana Vejvodu s temom: "Što je znanstvena fantastika u današnje doba?", koji je naišao očito na grupu istomišljenika jer se rasprava oteгла dugo u noć. Smračilo se, LARP Vampira je taman počinjao, pripremao se *DnD* turnir i *board game*-ovi su se taman pripremali za posjetitelje kad se dogodilo nešto što je presjeklo organizatore.

Sijevnulo je u hodniku i tri glavne sobe (kompjuterska, soba za *board game*-ove te ona za radionice i *DnD*) ostale su bez struje. Stare električne instalacije u zgradi samo su čekale jednog malo jačeg potrošača struje da izgore. Žice u razvodnoj kutiji nasred hodnika su se istopile i jedini način za popravak je bio stavljanje novih instalacija. I tako, dok smo mi organizatori trčali po hodnicima te pokušavali vratiti struju, posjetitelji su se polagano pokupili na noćno kupanje i izlazak u Opatiju. Program je slijedećih dva sata u potpunosti zamro, a jedino LARP-eri vampiri nisu bili utučeni. Očigledno su im njihove vampirske oči omogućavale nesmetano kretanje po polumračnim prostorijama i nisu ni primijetili da se nešto čudno događa. I dok smo se dvoumili pasti u depresiju zbog toga što nam se dogodilo, ili da pobjegnemo van od svega, na terasi se održavala slabo posjećena književna večer. No, oko ponoći iskusna ekipa s Istrakona uzela je mikrofona u svoje ruke i održala kviz "Ko što zna? Krhko je znanje!" i publika se opet ni od kuda počela skupljati. Večer je ipak kako-tako uspješno privedena kraju.

Ja bih rekao da je taj prvi dan bilo očito da su posjetitelji od nas više očekivali. Očekivalo se više ljudi, više igara i više akcije. Nije da je nedostatak struje glavni krivac za sve. Mi kao organizatori smo jednostavno ostali zatečeni nastalom situacijom i svi smo nahrupili riješiti taj problem, potpuno zanemarujući posjetitelje. Tako su se skoro svi posjetitelji, njih osamdesetak, razbježali koliko god su mogli.

Na kraju večeri bili smo dosta utučeni. Toliko truda i mjeseci rada je uloženo, a vratilo nam se na gotovo najgori mogući način. Jedino nam je preostalo da se reorganiziramo, pokupimo ranjene i subotu učinimo nezaboravnom.

Nezaboravna subota

Subota je počela laganim korakom. Prvo što smo išli srediti je, dakako, struja. Pospajali smo produžnim kabelima sve koliko smo god mogli. Hladnjake i jednu predavaonicu učinili smo funkcionalnom. Opremili smo se svijećama i reorganizirali. I dok smo mi to sve spajali, u prostoriji za društvene igre okupili su se mališani. Pod budnim okom animatorica iz društva Naša djeca, zabavljali su se izradom svemirskih brodova od papira, gledajući crtiće, kušajući kolače te crtajući *fantasy* i SF slike. Napravljena je i mala izložbica njihovih likovnih uradaka, za koju su posjetitelji kasnije s oduševljenjem glasali. Ležerni radosni duh tog jutra nam je i dao snage da tu subotu odradimo kako treba. U popodnevnim satima sve je bilo spremno za početak programa. Iako smo mi prvotno zamislili da program počne oko četrnaest sati, vrlo brzo smo shvatili da ćemo pomicati satnicu što kasnije, kako bi se okupilo što više znatiželjnika. To je, u biti, bio najveći pogodak konvencije.

Dolaze nam naši gosti iz Splita, Dora i Tanja Duplančić, za predavanje i radionicu iz Astrologije. Oko četiri sata popodne počinju

prva predavanja Ivana Cerovca, a slijedi ih astrologija i radionica iz astrologije. Oko pet sati, kada se već dalo nekako disati po onom vremenu, počinje eksterni show program i rad Phraxa u ulozi animatora nije prestao do ranih jutarnjih sati. On je kreator velike većine igara na Liburniconu, pa ih je stoga najbolje znao voditi i objasniti. Prvo su počele igre s testiranjem nove federacijske fazorske borbene puške FKK-47. Tu se kao najbrži *Star fleet* marinac na našem borbenom poligonu pokazao Pa3k s Istrakona, dok je naša klingonka iz Zagreba, Tedeja, zauzela drugu poziciju. Slijedio je "Roswell '47" gdje smo proveli pola sata čekajući da se naši *alieni* konačno probiju kroz atmosferu i počnu slijetati na sletišta što smo pripremili. Nažalost, to je dalo dovoljno i previše vremena da se bespoštedni *Men In Black* skupi oko ICEJ-a i pripremi za rušenje naših posjetitelja izvan naše galaksije, točnije Andromede. Na sreću naših posjetitelja, *Men in Black* nisu uspjeli svojom inferiornom tehnologijom srušiti ni jedan "leteći tanjur" no učinili su dovoljno da par njih skrene s kursa i aterira izvan predviđenog sletišta. Na našu sreću, nije se ponovio Roswell iz 1947. godine. Čestitke ekipi *A je to* na uspješnom navigiranju "letećim tanjurima".

Zatim je slijedilo je ono što se čekalo još od petka i za što se treniralo veći dio subote na našem lokalnom jogu (boćarskom terenu, ako netko ne zna). Skupilo se šesnaest natjecatelja u osam ekipa i počela je kvalifikacijska runda za veliki prvi svjetski turnir u "Star Trek Boćanju". Kvalifikacije su

ekspresno završene i finalna igra je mogla početi. Na iznenađenje svih nas, ekipe koje su trebale biti glavni favoriti ispale su već u prvoj kvalifikacijskoj rundi, i u veliko finale smo ušli s dvije potpuno nove ekipe. Svaka od četiri preostale ekipe izabrala je jednu od organizacija: Federaciju, Klingonce, Romulance ili Dominion i s njima pokušavala ostvariti prevlast nad planetima i sustavima u Neutralnom području. Podmukli Romulanci vrlo su brzo doživjeli svoj kraj, a onda je krenulo bespoštedno osvajanje sustava, gdje su se savezi sklapali jednako brzo, kao što su se i raspadali. Situacija je postala napeta da ne može biti napetija. Od nekud je doletjela i borgovska kocka te asimilirala jedan od sustava, a svi znaju da je Borgove - kad se negdje ustoliče - jako teško istjerati. Nakon kakvih dva sata igre i premorenosti natjecatelja odlučili smo odigrati još dvadeset minuta pa pogledati situaciju na terenu. Na kraju je pobijedila ekipa 3. *Zmaj*, a slijedili su ih ekipa *A je to* i *Zagrepčani* (ne znamo točno ime). Ekipa *A je to* je bila već osvojila majice u igri "Roswell '47" te je svoje majice dodijelila trećeplasiranima, i za to im se ovog puta zahvaljujemo.

Tu negdje, usred turnira u "Star Trek boćanju", počelo je predavanje Korada Korlevića iz zvjezdarnice u Višnjanu. S Koradom smo imali jedan nesporazum (vražji e-mailovi!), pa do posljednjeg dana nismo znali je li u mogućnosti doći, iako smo ga najavili. Bio je vrlo zadovoljan što je u Opatiji imao priliku pričati o jednoj temi koja nije baš često zastupljena, a radi se o svjetlosnom

onečišćenju i njegovim posljedicama. Predavanje nije nikoga ostavilo ravnodušnim.

Nakon predavanja, slijedilo je predstavljanje vodene rakete kućne izrade mladog Riječanina Edija Ratkajca i njezina demonstracija leta. Edi je velikom broju zainteresiranih objasnio načelo na kojem rade takve rakete, pokazao kako se s dvije plastične boce može napraviti takva raketa, kao i ventile te ostalu opremu koju je potrebno izraditi kako bi se raketa napravila. Raketu smo lansirali sa samo dva bara pritiska i digla se na kakvih trideset metara visine. Dok je trajalo predstavljanje vodene rakete, počeli su se održavati svi kvizovi u organizaciji Liburniconu i 3. Zmaja iz Rijeke koji su bili predviđeni za noć prije, a koji se nisu mogli održati zbog nestanka struje.

Došao je i red na koncert grupe Pavijan Grivasti na terasi na drugom katu. Puna terasa ljudi, sve vrvi od programa, sve puno ljudi unutar i okolo zgrade - to je ono što smo čekali cijelo vrijeme. Poslije dobro posjećenog koncerta, ispod terase se održavao "Minotaurov Mausoleum". Labirint prepun piva sa samo jednim ulazom i samo jednim izlazom, i samo jednim Minotaurom. Rijetki su uspjeli s pivom u ruci izbjeći Minotaurovu nepogrešivoj orijentaciji u labirintu i njegovim vjernim mačevima.

Uskoro je prošla ponoć i polako smo se spremali za proglašenje najboljeg *SF* & *Fantasy* rada konvencije. No prije toga Istrijani su još izveli Kviz "Najslabija karika" i dobro nasmijali publiku. Proglasili smo pobjednike u natjecanju za najbolju sliku

(čestitke Neli), a zatim smo nastavili sa SF *Charadesima* gdje su se svi opet dobro nasmijali kad je Jani (3. zmaj") crtao klonove iz *Star Wars* filmova ili kada je Kiko pokušavao nacrtati Shadowfaksa iz *Gospodara prstenova*. Sve je to popraćeno degustacijama slastica iz raznih galaksija, kao i kušanje već napola popijenog klingonskog *Blood Wine-a*. Sve smo završili s klingonskim karaokama, koje - iako nisu bile na klingonskom - nisu bile lake za razumjeti (Svaka čast Tedi).

Negdje oko četiri ujutro konačno smo stavili ključ u vrata ove naše početne Liburniconske priče i moglo bi se reći da se Liburnicon, nakon skoro upropaštene prve noći, uspio preporoditi i poput Feniksa iz pepela poletjeti i zasjati na opatijskom nebu.

Liburniconski zakoni

Tako je završio famozni Liburnicon. Neke zakone smo naučili te smo ih odlučili podijeliti sa svima. Imamo ih deset, iako bi ih se dalo napisati još barem pet puta više.

1. Na neke stvari se ne može utjecati, jednostavno se dogode (primjerice, nestanak struje).
2. Ukoliko organizirate kon, uzmite puno svijeća. Neka se nađe.

3. Ukoliko organizirate kon usred ljeta na +40 stupnjeva, morate imati dosta pive.

4. Ukoliko organizirate kon usred ljeta, program mora biti većinom večernji i trajati do ranih jutarnjih sati, jer sunce je jednostavno prejako tokom dana i ljudi su na moru.

5. Organizirati ljetni kon u Hrvatskoj je moguće ako se jako potrudite, ali ne preporučamo. Prepustite to nama.

6. Predavanja i književne večeri ljeti teško nalaze slušaoca. Jednostavno, ljudi ne žele uključiti mozak. Za to im služi ostatak godine.

7. Osvježavajuće ljetne *sf&f* igre su zakon. Definitivno nešto čega baš nema na drugim konovima. Ljudi to naprosto obožavaju.

8. Koliko god vam izgledalo da imate dovoljno ljudi za

organizaciju kona - varate se, nemate.

9. Koliko god vam izgledalo da imate dovoljno vremena za organizaciju kona - varate se, nemate.

10. Kad organizirate kon, uvijek zovite LARP-ere jer oni jedini (osim vas) imaju neke rekvizite od koristi.

USKORO SLIKE NA NASEM WEBU

